

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Tizenhatodik évfolyam.

III. füzet.

Márczius 1877.

Előfizetési díj egy évre : azok számára kik az „Országos Erdészeti-Egyesületnek” nem tagjai 8 frt; tagok számára az évi 5 frt alapítványi kamat, vagy évdíj beküldése mellett csak 3 frt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten, Lipótváros, Hold-utca, 9. szám, II. em. — A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék.

Az erdőtörvényjavaslat az Orsz. Erdészeti-Egyesület szövegezése szerint. *)

Első czim.

Az erdők fenntartása.

1. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §. Az erdők használatát és kezelését, mások jogainak épen tartása mellett, csak a jelen törvényben meghatározott intézkedések korlátozzák.

2. §. Sem irtás, sem tarvágot meg nem engedhető azon erdőkben vagy erdőrészekben, melyek magasabb hegyek körgöretgején, havasok fensíkjaiban vagy hegytetőkön és gerinczen, meredek hegyoldalokon és ezek lejtőin hegyomlások,

*) Az alábbiakban közöljük az erdőtörvényjavaslat azon új szövegét, melyet az országos erdészeti egyesület állapított meg. Hivatkozunk itt az e tárgyban lapunk múlt évi IV. és XI. füzetének 220., 229. és 605 lapjain foglalt közlemé-

kő- vagy hógörgetegek és vizmosások támadásának megakadályozására szolgálnak, vagy a melyek eltávolítása folytán alantabb fekvő földek termőképessége vagy közlekedési utak biztonsága veszélyeztetnék, vagy szélvészrek rombolásának ut nyitnatnék.

Ezen erdők a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister által a szükséges előmunkálatok alapján, a jelen törvény kihirdetése napjától számított öt év alatt részletenkint kijelölni, terjedelmük a helyi viszonyokhoz képest meghatározatni és köztudomásra hozatni fognak, és ezen időponttól kezdve adómentesek vagy adókedvezményben részesítendők.

3. §. A 2-ik §. alá eső véderdők használati módját, — a mennyiben az a 10. §-ban említett rendszeres üzemterv által nem volna megállapítva, — a birtokosok által előterjesztett javaslat alapján, az erdőfelügyelő és a közigazgatási bizottság meghallgatásával a földmivelési minister határozza meg.

4. §. Az irtás tiltatik oly erdőkben, melyeknek eltávolítása által a futóhomok terjedésének ut nyitnatnék, vagy melyeknek talaja másnemű gazdasági mívelésre (szántóföld, rét, kert vagy szőlő) állandóan nem alkalmas.

5. §. Ha a 2. §-ban megjelölt véderdőkben, vagy a 4. §. határozatai alá eső futóhomokon álló erdőkben, vagy oly erdőkben, melyeknek talaja másnemű gazdasági mívelésre állandóan nem alkalmas, tarvágat, másnemű vágás vagy e

nyeire, s különösen még arra is, hogy a törvényjavaslat jelen új szövegének megállapításával az egyesület részéről, a mennyiben ez a főczél veszélyeztetése nélkül lehetségessé vált, irányadónak és illetőleg teljesítendőnek kellett tekinteni a földmivelési ministeriumnak a mikénti átdolgozás tárgyában kifejezett kívánalmát. A törvényjavaslat jelen szövege képezte a földmivelési ministerium által az egyes szakministeriumok, valamint az országos erdészeti és az országos magyar gazdasági egyesületek képviselőiből összehívott és Tisza Lajos önmaga elnökölete alatt megtartott szakértekezlet tanácskozásának alanyát. A szaktanácskozmány által elfogadott lényegesebb módosításokat a jelen szöveg befejezése után fogjuk ismertetni.

A szerk.

törvény rendelete ellenére irtás eszközöltetett, a kivágott vagy irtott terület legfeljebb hat év alatt újra beerdősítendő.

6. §. A 2. és 4. §§. alá eső véderdőkben és futóhomokon álló erdőkben, a tuskóirtás és gyökérirtás tilos.

7. §. A 2. és 4. §§. alá eső véderdőkben és futóhomokon álló erdőkben a legeltetés mindaddig tilos, míg az a fák és sarjadékokra vagy a talajra nézve kár nélkül nem történhetik s míg az erdőfelügyelő kihallgatása alapján a közigazgatási bizottság az iránt nem határoz.

Azon erdőrészek, melyekre nézve legeltetési tilalom áll fenn, az erdőbirtokos által nyilvános jelekkel látandók el.

8. §. A 2. és 4. §. alá tartozó véderdőkben és futóhomokon álló erdőkben, almot gyűjteni tilos.

9. §. Az erdei rovarok pusztításai ellen, valamint az erdőégés támadásának vagy terjedésének megakadályozására nézve, az erdőrendészeti hatóság a körülményekhez képest intézkedik.

Ily intézkedés ellen a felfolyamodás felfüggesztő hatással nem bir. A kik ily rendszabályok végrehajtását elmulasztják, azok helyett azt, az ő költségeikre, az erdőrendészeti hatóság a kir. erdőfelügyelő által eszközli. Nagyobb veszély esetében közigazgatási uton a községek tömeges közreműködése is igénybe vehető.

II. FEJEZET.

Különös határozatok.

Törvényhatóságok, községek, egyházi testületek és egyházi személyek, alapítványok, hitbizományok és közbirtokosságok erdeire nézve.

10. §. Törvényhatóságok, községek, egyházi testületek és egyházi személyek birtokában levő, továbbá alapítványok és hitbizományokhoz tartozó erdők, valamint a közbirtokossági

erdők is addig, míg közösen használtatnak, rendszeres gazdasági üzemterv szerint kezelendők.

Ugyanezen szabály áll oly testületek és részvénytársulatok erdeire nézve is, melyek a bányaipar céljaira szolgálnak.

Ezen gazdasági tervek, tekintettel az erdők terjedelmére, állapotára, az erdőbirtokos szükségleteire és az erdők okszerű jóvedelmezésére akként készítendők, hogy az erdők, jó karban tartása s használatuk tartamossága biztosítottassék, s a famivelésen kívül az erdei melléktermények használata is szabályoztassék.

Az erdőkezelési és erdőőrzési személyzet létszáma a gazdasági tervbe szintén befoglalandó.

A gazdasági terv készítésénél követendő részletes szabályok külön ministeri utasításban fognak kibocsáttatni.

11. §. Az előző §-ban említett erdőbirtokosok tartoznak a gazdasági tervet ezen törvény kihirdetése napjától számítandó öt év alatt önköltségükön elkészíttetni, s azt a közgazgatási bizottságnak két példányban bemutatni, mely azt a királyi erdőfelügyelő meghallgatása után saját véleménye kíséretében a miniszternek felterjeszti, ki a gazdasági terv felett határoz, s szükség esetében egészen új gazdasági tervnek elkészítését, vagy egyéb intézkedések megtételét rendelheti el.

Ha a gazdasági tervnek végleges megállapítása előtt új felmérés, vagy hosszabb időt igénylő egyéb munkálatok válnának szükségessé, az időközben alkalmazandó kezelési szabályokat a miniszter, vagy ennek meghagyásából a közgazgatási bizottság állapíthatja meg.

Törvényhatóságok és községek erdeire nézve a miniszter, a közgazgatási bizottság meghallgatása után a terv elkészítésére rövidebb határidőt is szabhat.

12. §. Gazdasági terv készítése a jelen fejezet határozatai alá eső erdők közül csak azon erdőknél mellőzhető, a melyek rendes gazdálkodásra nem alkalmasak, mi felett az illető erdőbirtokos bejelentése folytán s a közigazgatási bizottság meghallgatása után a miniszter határoz.

13. §. A ministerium által megállapított gazdasági tervtől eltérni nem szabad; ha azonban fontos okok kívánnák, annak megváltoztatására a birtokos kötelezhető, illetőleg az iránt folyamodhatik.

14. §. A 10. §-ban nevezett erdőbirtokosok a gazdasági terv szerinti erdőkezelés biztosítása végett kötelesek szakértő erdészeket tartani, s azokat a közigazgatási bizottságnak ezen állásukban való hivatalos megerősítés végett bejelenteni.

A közigazgatási bizottság beleegyezésével közös erdész tartására több erdőbirtokos is egyesülhet.

15. §. A 10. §-ban nevezett erdőbirtokosok az erdők megőrzése végett elegendő számú erdőőröket is kötelesek tartani.

Csekélyebb terjedelmű erdőkben azonban megengedhető, hogy az erdőkezelés az erdőőrzéssel ugyanazon személyekben egyesíttessék.

16. §. Ha a 10. §-ban említett erdőbirtokosok, a szükséges számú kezelő és őrző személyzet alkalmazását a kellő időben elmulasztják, a közigazgatási bizottság által határidő kitűzése mellett felhivandók, hogy azt teljesítsék, különben :

a) törvényhatóságoknál a földmivelési miniszterium,

b) községeknél a közigazgatási bizottság eszközli az ő költségükön a kinevezést,

c) a 10. §-ban említett egyéb jogi személyek pedig a 44. §-ban megszabott bírság alá vettetnek.

17. §. Magán-személyeknek a 10. §-ban említett erdőbirtokosokkal osztatlan tulajdonát képező érdeikben e törvény intézkedései a magánszemélyekre nézve is kötelezők.

III. FEJEZET.

Erdőrendészeti hatóságok és közegek.

18. §. Az első foku erdőrendészeti hatóságot a közigazgatási bizottság gyakorolja.

19. §. A közigazgatási bizottság a jelen törvény által külön hozzáutasított egyes eljárásokon kívül örködik a felett,

1. hogy az erdők kezelésénél a törvény határozatai és a miniszteri rendeletek szorosan megtartassanak, s a törvény szerint hozzáutasított gazdasági tervek (11. §.) szorosan követessenek. Ez utóbbi célból a közigazgatási bizottság a hozzá benyújtott gazdasági tervek egyik jóváhagyott példányát magánál megtartja;

2. a miniszter által kiadott rendeleteket és utasításokat végrehajtja;

3. a törvény által hozzáutasított esetekben rendeleteket és utasításokat bocsát ki és a tudomására jutott törvényellenes cselekményeket az illető kir. erdőfelügyelő meghallgatása után azonnal betiltja, halasztást nem tűrő esetekben azonban a királyi erdőfelügyelő véleményének meghallgatása nélkül is intézkedhetik, erről a kir. erdőfelügyelőt egyidejűleg értesítvén;

4. a közigazgatási bizottság esketi fel az erdőtiszteket, míg ellenben az erdőfelügyelettel és erdőőrizzettel megbízott erdőőri személyzetet a szolgabíró (rendezett tanácsu, vagy törvényhatósági joggal felruházott városokban a mezei rendőrügyekben illetékes első foku közeg); a közigazgatási bizottság örködik a felett, hogy az alkalmazott tiszti és altiszti személyzet a 30. és 31. §§-ban körülírt kellékekkel birjon; egyszersmind pontos névjegyzéket vezet a törvényhatóság területén alkalmazott összes felesketett erdészek és erdőőrökről;

5. a felügyelete alatt álló erdők állapotáról a törvényhatóságnak évenként jelentést tesz.

20. §. A közigazgatási bizottság a jelen törvényben előírt teendői végrehajtására saját kebeléből egy külön 3 tagu bizottságot választ, melynek az erdőfelügyelő is véleményező tagja. Ezen albizottság működéséről a közigazgatási bizottságnak annak rendes üléseiben jelentést tesz.

21. §. A másodfokú s egyszersmind a legfőbb erdőrendészeti hatóságot az egész országra nézve a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter gyakorolja, ki a szükséges szabályrendeleteket és utasításokat ezen törvény alapján adja ki.

22. §. A kormány által az összes erdők felett gyakorlandó főfelügyelet céljából az erdőterületekhez képest megynként vagy esetleg több megyére nézve egy kerület állapittatik meg, s mindenik erdőkerület élén egy, Ő Felsége által a miniszter előterjesztésére kinevezendő kir. erdőfelügyelő áll a szükséges segédszeméllyel ellátva.

23. §. Királyi erdőfelügyelő csak oly magyar honpolgár lehet, ki életének 24. évét betöltötte s elméleti szakképzettségét valamely erdőszeti akadémia teljes bevégezéséről, valamint belföldön tett felsőbb államvizsgálatról szóló bizonyítványok által igazolja, s legalább öt évig erdei szolgálatban volt.

24. §. A kir. erdőfelügyelő örökös a felett, hogy kerületében a jelen törvény határozatai s a miniszternek, valamint a közigazgatási bizottságnak rendeletei pontosan végrehajtassanak.

Tartozik különösen meggyőződést szerezni arról, vajjon a megállapított gazdasági tervek mindenben megtartatnak-e? s a törvénybe vagy hatósági rendeletbe ütköző erdőkezelést az illetékes közigazgatási bizottságnak azonnal bejelenti.

25. §. Ha a királyi erdőfelügyelő az erdőbirtokosok részéről oly világosan törvénybe ütköző erdőkezelést tapasztal, mely a hatóság haladék nélküli beavatkozását teszi szükségessé, a törvénybe ütköző cselekményt ideiglenesen betiltani köteles, miről a közigazgatási bizottságot azonnal értesíti.

Ily betiltás végrehajtásához úgy a törvényhatósági mint községi végrehajtó közegek, az erdőfelügyelő felhívására, a szükséges karhatalmat is megadni tartoznak.

26. §. A kir. erdőfelügyelő a közigazgatási bizottság felhívására erdőügyekben véleményt s javaslatot ad. Ugy-szintén, ha a közigazgatási bizottság hatáskörébe tartozó intézkedések szüksége forog fenn, felhívás nélkül is tartozik erre a közigazgatási bizottságot figyelmeztetni.

Ha a közigazgatási bizottság a kir. erdőfelügyelő előterjesztésére a szükséges intézkedéseket megtenni késik, ez utóbbi erről a miniszternek jelentést tenni köteles.

27. §. A kir. erdőfelügyelő a közigazgatási bizottság oly erdőrendészeti intézkedései ellen, melyeket törvénybe vagy miniszteri rendeletbe ütközőknek vél, vagy a melyeket a helyes erdőgazdászat érdekeivel összeegyeztethetőknek nem tart, a miniszterhez indokolt felterjesztést tenni tartozik.

28. §. A kir. erdőfelügyelő köteles területét évenként legalább egyszer beutazni, s magának az erdők állásáról meggyőződést szerezni, és eként szerzett tapasztalatait véleménye kíséretében a közigazgatási bizottság útján a miniszternek felterjeszti.

29. §. Minden erdőbirtokos köteles megengedni, hogy a kir. erdőfelügyelő vagy annak helyettese, erdejét bármikor bejárja, hogy magának az erdők állapotáról meggyőződést szerezzen.

30. §. Erdészségre vagy erdőkezelő tisztségre állami, vagy a 10. §-ban megnevezett erdőbirtokosok erdeiben csak oly egyén alkalmazható, a ki :

a) feddhetlen életü,

b) az erdőakadémiai tanfolyamot teljesen és sikerrel bevégezte s az erdészeti felsőbb államvizsgát belföldön letette.

A 10. §-ban megnevezett erdőbirtokosok jelen törvény kihirdetése után 5 év alatt kötelesek erdeik kezelésénél szakértő egyéneket alkalmazni.

31. §. Erdőöröknek a 10. §-ban nevezett birtokosok erdeiben e törvény kihirdetésétől számított 10 év alatt csak feddhetlen életű és 24. évüket betöltött, olvasni és írni tudó oly egyének alkalmazhatók, kik a földmivelési miniszterium által kiadandó utasítás szerint az erdővédi vizsgát jó sikerrel kiállották.

32. §. A 10. §-ban nevezett birtokosok erdeiben, valamint az államerdőkben, az erdőfelügyelettel megbízott egyének (erdőtisztek és erdőörök) szolgálatuk megkezdése alkalmával a 19. §. 4. pontja értelmében a közigazgatási bizottság vagy a szolgabíró (városokban az erre illetékes közeg) előtt esküt tenni tartoznak, mely eskü letételéről nekik bizonyítvány adatik ki.

33. §. Magánerdőbirtokosoknak is szabadságukban áll erdészeket és erdőöröket hatóságilag feleskettetni, ezekre nézve azonban az erdőbirtokos a közigazgatási bizottság előtt kimutatni tartozik, hogy ők a 30. és 31. §§. kellékeinek megfelelnek.

34. §. A hatóságilag feleskettett erdészek és erdőörök szolgálatukban közbiztonsági közegeknek tekintendők, és szolgálati érdekből viselt fegyverük vadászati jegyadó alá nem tartozik.

35. §. Az állami erdők és a 10. §-ban megnevezett erdőbirtokosok feleskettett erdőőrei kötelesek erdei naplót vezetni, melybe a felügyeletükre bízott erdőterületen elkövetett minden erdei vétséget bejegyeznek, akár önmaguk közvetlenül jöttek azoknak tudomására, akár mások közleménye által.

Ezen naplónak magában kell foglalnia a tettesek nevét, polgári állását és lakhelyét, a tett elkövetésére vonatkozó bizonyítékokat s a kártétel megjelölését.

Az erdőőrök a naplót önmaguk tartoznak írni és aláírni, s ha valamely napon erdei vétség elő nem fordul, ez is bejegyzendő.

A bejegyzéseken változtatni, vagy azokat kitörölni vagy kivakarni nem szabad. Minden pótlás külön, a kelet kitételével bejegyzendő.

Az erdőbirtokos vagy ennek megbízottja és a kár megtérítője közt létrejött kiegyezés vagy a községi bíró által el nem intézett káreseteknek ezen napló alapján szerkesztett kimutatása, minden hónap 1. és 16. napján az illető szolgabíróhoz (városokban a mezei rendőrügyek elbírálására illetékes első foku közeghez) beküldendő.

36. §. A magánerdőbirtokosok szintén jogositva vannak felesketett erdészeik és erdőőreik által vétségi naplót vezettetni, melyre nézve szintén a 35. §. szabályai kötelezők.

Az ily erdőbirtokosok azonban tartoznak a vétségi napló vezetésével megbízott erdészt és erdőőrt, a felügyelete alá tartozó erdőterület megjelölésével, a közigazgatási bizottságnak bejelenteni.

37. §. Ha valamely felesketett erdész vagy evdőőr a szolgálatból kilép, az erdőbirtokos erről a közigazgatási bizottságot 15 nap alatt értesíteni tartozik.

38. §. Az erdészek azon erdőbirtokosok erdeire nézve, — kiknél szolgálatban állanak, a hatóságok által szakértőkül nem alkalmazhatók.

39. §. A felesketett erdészek és erdőőrök, midőn szolgálatban vannak, egyenruhát vagy közönséges ruházatukon valamely könnyen felismerhető jelt viselni kötelesek.

Ugy az egyenruha, mint az ismertető jel a közigazgatási bizottság által az illető kerületben közhírré tétetendő.

IV. FEJEZET.

Az erdőtulajdonosok által saját erdeikben elkövetett erdei kihágások.

40. §. Az ezen törvény fentebbi intézkedései ellen az erdőbirtokosok által elkövetett cselekvények, mint erdei kihágások, a következő §§. szerint büntetendők.

41. §. A ki erdőt a 2. és 4. §. alá tartozó véderdő vagy futóhomokon álló erdőterületen irt, vagy ha az irtás a hatóságilag megállapított gazdasági terv ellenére történt, holdankint 200—600 frtig terjedő pénzbírsággal büntetetik.

Ha a 2. §. alá eső véderdő területen tiltott tarvágat eszközöltetett, holdankint hasonlólag 200—600 frtig terjedhető pénzbírság szabandó ki.

Azonkívül a hatóság a felsorolt esetekben a kivágott vagy elpusztított területnek újra erdősítését rendeli el, s annak foganatosítására határidőt szab, mely azonban hat évet túl nem haladhat. A beerdősítési munkálatok a legközelebbi alkalmas időszakban azonnal megkezdendők s folytatandók mindaddig, míg a beerdősítés megtörténté az erdőfelügyelő által nem igazoltatik.

42. §. Ha az erdőbirtokos a kivágott vagy kiirtott erdőnek az 5. §-ban rendelt beerdősítését nem eszközölte, holdankint 5 forinttól 100 forintig terjedhető pénzbírsággal büntetendő.

43. §. Ha az egyházi személyek, egyházi testületek, alapítványok, hitbizományosok, közbirtokosságok vagy a 10. §-ban említett részvénytársulatok a gazdasági tervet a törvényes időben bemutatni önhibájok miatt elmulasztják, ötszáz holdat meg nem haladó erdőknél 100 frttól 300 frtig, azon túl pedig 300 frttól 1000 frtig terjedhető bírsággal büntetendők.

Ezen büntetés minden ujbb félévi mulasztás után ismétlendő.

44. §. Ha a 43. §-ban említett erdőbirtokosok nem alkalmazzák a szükséges számú kezelő és őrző személyzetet, a közigazgatási bizottság által felhivandók, hogy azt a meghagyás kézhez vételétől számítandó három hónap alatt eszközöljék, s ha ezen idő alatt a meghagyásnak eleget nem tesznek, 500 holdat meg nem haladó erdőknél 100 frttól 200 frtig, 500 holdat meghaladóknál 200 frttól 1000 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetendők.

Ezen pénzbírság kiszabása minden ujabb hat hónap sikertelen leteltével ismétlendő.

45. §. A tuskó és gyökér-irtásról, legeltetésről, alomgyűjtésről és a felesketett erdőőrök szolgálati kilépéséről szóló 6. 7. 8. és 37. §§. áthágásai 5 forinttól 25 frtig, ismétlés esetében 100 frtig, a rovarkárok meggátolását célzó 9. §. áthágása 10 frttól 100 frtig terjedhető bírsággal büntettetnek.

46. §. Minden meg nem engedett eltérés a megállapított gazdasági tervtől, a mennyiben arra nézve a fentebbi §§. külön nem intézkednek, 25 frttól 500 frtig s ismétlés esetén 100 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetendő.

47. §. A megállapított gazdasági terv ellenére eszközölt metaláni túlvágatás esetében, az erdőbirtokos pénzbírsággal büntetendő, mely a megállapított mennyiségen túl vágott fátöbblet értékének egy negyed részénél kisebb, és egész értékénél nagyobb nem lehet. — Ezenkívül pedig a túlhasználatot a közigazgatási bizottság által megszabandó idő alatt még a használat teljes beszüntetésével is helyre pótolni tartozik.

48. §. Az erdei kibágásoknál úgy a bírság, mint egyéb vagyoni kötelezettségekre nézve az erdőbirtokos felelős a vele együtt lakó házastárs, a vele házi közösségben élő gyermekei,

ugy szintén az erdő- vagy gazdatisztjei által elkövetett tilos cselekvényekért.

49. §. Azon erdőbirtokos, a ki erdejében másnak oly cselekvényt enged meg, mely erdei kihágást képez, ha az valóban elkövetetett, ugy büntetendő, mintha azt ő maga követte volna el.

50. §. Az erdei kihágásokért kiszabott pénzbírságok az országos erdei alapba folynak be.

Az erdei kihágás miatt elítélt, az eljárási költségekben is elmarasztalendő.

Felmentő ítélet esetében az eljárási költségeket az erdei alap viseli.

51. §. A kiszabott pénzbírság az elmarasztalt hagyatékát csak akkor terheli, ha az ítélet annak életében jogerejüvé vált. Egyéb jogi következmények meghatározhatása végett azonban az eljárás megindítását vagy befejezését az erdőbirtokos halála nem akadályozza.

52. §. Az erdei kihágások büntetése elévül, ha az ezen törvény által kiszabott pénzbírság 100 frtot meg nem halad, egy év, más esetekben két év alatt, a kihágás elkövetésének napjától számítva.

Ha azonban a kihágás oly természetű, melynélfogva a jelen törvény 41. és 42. §§-ai értelmében az erdőbirtokos az újrabeerdősítésre, vagy valamely átalakításra köteleztethetik, akkor ennek megállapítása végett az eljárás az elévülési idő eltelte után is megindítandó.

53. §. Az elévülés megszakad, bárki által az illető kihágásra nézve a bíróság vagy a közigazgatási bizottságnál tett írásbeli vagy jegyzőkönyvbe foglalt bejelentés által.

54. §. Erdei kihágások által másoknak okozott károk polgári uton érvényesítendők.

V. FEJEZET.

Illetékesség és eljárás az erdőtulajdonosok által saját erdeikben elkövetett erdei kihágásokra nézve.

55. §. Az erdei kihágások első folyamodásilag azon királyi járásbiróság által ítéltetnek el, a melynek kerületében azok elkövetettek.

56. §. Az erdei kihágások hivatalból üldözendők. A szolgabírák és községi előljárók minden tudomásukra jutott erdei kihágásról a királyi erdőfelügyelőt vagy a kir. járásbirót haladékon kívül értesíteni kötelesek.

57. §. Az eljárásra nézve a kihágásokra vonatkozó általános büntető szabályok kötelezők, a következő §§-ban foglalt módosításokkal.

58. §. A kir. erdőfelügyelő erdei kihágásoknál a közvádító tisztét teljesíti, és a kerületében elkövetett minden erdei kihágásról a járásbiróságnak írásbeli jelentést tesz, melyben a kihágás tényálladéka, hivatkozással a jelen törvény illető §§-aira, megjelölendő.

Ha valamely erdei kihágás nem közvetlenül a királyi erdőfelügyelő által jutott a járásbiróság tudomására, ez a bejelentést a kir. erdőfelügyelővel közölni tartozik.

59. §. A bíróság a kir. erdőfelügyelő jelentését a vádlottal, valamint azokkal, kik érette felelősek (48. §.) az idéző levél mellett másolatban közli.

A vádlottak a tárgyalásnál magukat meghatalmazott által is képviseltethetik. A meghatalmazás azonban csak akkor érvényes, ha az hitelesítve, vagy két tanu által aláírva van.

60. §. A kir. erdőfelügyelő a tárgyalásnál a bíróságnak a tényállásra vonatkozó minden felvilágosítást megadni köteles.

Jogában áll azonban a vallomás tételre felhívott egyénekhez kérdéseket intézni.

A tárgyalás befejeztével a kir. erdőfelügyelő a büntetésre vagy felmentésre nézve indítványt tesz, melyre a vádlottak válaszolhatnak.

Az ítélet ellen a kir. táblához, az elmarasztaltakon kívül a kir. erdőfelügyelő is fellebbezhet.

61. §. A járásbiróságok erdei kihágásokban a kir. erdőfelügyelő által hozzájuk tett jelentés napjától számítva, legfeljebb három hónap alatt ítéletet hozni kötelesek.

(Folyt. köv.)

Az alföldi ákáczosok fordaidejének kérdéséhez.

Jelenlegi hivatásomnál fogva alkalmam nyílt a magyar alföld erdészeti viszonyait tanulmányozni; a magyar alföldön megforduló erdész figyelmét pedig nem kerülheti el azon körülmény, hogy itt az ákácznak kiváló szerep jutott.

Ez oka, hogy mindaz, a mit az ákáczról irnak vagy beszélnek nagyon érdekel. Mi természetesebb tehát, mint az, hogy az „Erdészeti Lapok“ folyó évi I. füzetének tartalmában az „Egy érdekes ákác állab“ megragadta figyelmemet.

Reám nézve az „Érdekes ákác állab“-nál csak maga a cikk érdekesebb, mert meglehetősen ismerem a vacsi erdőt, nemkülönben az annak jövedelmére befolyó helyi viszonyokat, sőt a vandalismussal vádolt erdészt magát is.

A cikk íróját, mint az erdészeti magyar irodalom egyik ügybuzgó harcosát, nagyon tisztetem, mindazonáltal nem érthetek egyet jelen cikkével, mely szerint rosszalando lenne azon erdészek és mezőgazdák eljárása, kik ákác állabjaiknak levágásával az állab 60—100 éves koráig nem várnak.

Ezen czikkkel hirdetett új tan ellenében, elégségesnek tartom a vacsi uradalomnak számadásaiból meritett következő adatokat közölni.

A cikkiró által próbául használt állab 35 éves korában letaroltatván, $1\frac{1}{2}$ holdnyi területen termeltetett :

haszonfa	324	k',
hasábfa $34\frac{1}{2}$ bécsi öl $\times$ 80 = . .	2760	"
dorongfa $49\frac{1}{4}$ " " $\times$ 70 = . .	3447,5	"
összesen .	6531,5	k',

tehát egy hold fatömege : 4354,33 k', és az átlag növedék : 124,4 k'.

A vacsi pusztának egy hasonló minőségű talajon álló 17 éves ákác állabja 1875-ben 2 holdnyi területen a következő fatömeget szolgáltatatta :

haszonfa	678,7	k',
hasábfa $42\frac{1}{2}$ bécsi öl $\times$ 80 = . .	3400	"
dorongfa $41\frac{1}{2}$ " " $\times$ 70 = . .	2905	"
összesen .	6983,7	k',

tehát egy hold fa tömege 3491,85 k',
az átlag növedék pedig 205,40 "

Ugyanezen területnek 18 éves állabja 1858-ban letaroltatván, akkor a következő fatömeget szolgáltatatta :

haszonfa	78,12	k',
hasábfa $45\frac{3}{4}$ bécsi öl $\times$ 80 = . .	3660	"
dorongfa 30 " " $\times$ 70 = . .	2100	"
összesen .	5838,12	k',

vagyis holdanként 2916,6 k' és így az átlag növedék 162,1 k'.

Az 1858-ban nyert fatömeg 2919,6 k',
ehhez az 1875. évi 3491,85 "
együtt . 6411,45 k'.

A 18 és 17 éves fordá tehát hasonló termőhelyen holdanként $6411,45 - 4354,33 = 2057,12$ köblábbal, vagyis $470/0$ -al több fatömeget eredményezett, mint a 35 éves fordá.

Nem hagyhatom érintetlenül továbbá azon körülményt, hogy a folyó vágásokban 70 darab 20—25 éves ákáczfát levágva találván, alkalmam volt saját szemeimmel meggyőződni, hogy ezen 70 darab közül csak 5 darab volt hibátlan, 65 darab pedig korhadásnak indult.

Ezen adatok megczáfолhatlanul bizonyítják, hogy a magyar Alföld ákác állabjai 18—20 éves fordában kezelve, nem kevésbé értékes, de határozottan több fatömeget, s így a nem mellőzhető utóérték számítás nélkül is nagyobb tiszta jövedelmet szolgáltatnak, mint hosszabb fordá mellett; valamint azt is, hogy a vandalismussal vádolt erdész sem tudatlanságot, sem meggondolatlanságot nem árult el, midőn a már túlértett 35 éves ákác állapot letaroltatta.

Az ákácza terméstáblájának felállításán magam is fáradozom, de az eddigi egynehány próbám eredményét nem tartom elégségesnek ezen fontos kérdésben való ítélet-mondáshoz, annyit azonban már most is határozottan állithatok, hogy az „érdekes állab“ nyomán közlött terméstábla a futóhomok talajra nézve nem egészen üti meg a mértéket, mert minden eddigi észleteim oda matatnak, hogy itt a 20 éves ákáczfának folyó növedékje, az átlagnövedéknél kisebb.

Czikkiró nagy súlyt látszik arra fektetni, hogy az illető ákác állab letaroltatott, daczára annak, hogy ő a magyar erdészeti érdekében, annak megkímélését a kezelő erdésztől kérte. Részünkről azonban úgy értesültünk, hogy az illető erdész ily kérelemre nem emlékezik.

Azonban kért vagy nem kért a czikkiró, azt bizonyosan tudja, hogy a kezelő tiszt, a megállapított üzemtervtől, saját hatáskörében nem térhet el, és így a vacsi kezelő erdész

ellen intézett támadása, szeliden mondvá, nem volt méltányos. A mennyiben pedig az „Érdekes ákác állab“ írója Vacs vidékét, hol minden galy értékesíthető, fában bővelkedőnek nyilvánítja, tőle még csak az iránt kérek felvilágosítást, mit nevez tehát honunkban faszegény vidéknek?

Végül az ákácfa hosszabb fordaideje mellett kardoskodókat el nem mulaszthatom Alföldünk sajátságos éghajlati viszonyaira, valamint a talajjavulás feltételeire figyelmeztetni, melyekről bővebb tapasztalatok után t. szerkesztő ur engedelmével magam is fogok egyetmást közölni*)

Budapesten, 1877. február 11.

Szabó Adolf,

kir. katasteri ker. erdb. felügyelő.

A. mult évi fagy hatása a selmeczi erdőakadémia tankerteiben tenyésztett fánemekre.

Irta: Fekete Lajos, erdőakadémiai tanár.

(Folytatás és vége.)

Salix caprea, *cinerea*, *viminalis*, *purpurea*, *pentandra*, *triandra*, *fragilis*, *helix*, *babilonica* s más fűzek keveset vagy semmit sem szenvedtek; legfeljebb egyes hajtások csúcsa, vagy a kitett levelek szélei és csúcsai fagytak el, de mind könnyen kiépültek.

Populus (nyár) *alba*, *canescens*, *tremula*, *nigra* *canadensis* *pyramidalis* majd semmit sem szenvedtek, csak a *balsamifera* L. nagyon kitett hajtásainak csúcsa s egyes levelek hegye és széle fonyadtak s később száradtak el.

Platanus occidentalis L., *macrophylla*, a hajtások mind lefagytak és a tövükben eredt 1—2 és több pót-

*) Szívesen fogadjuk.

hajtás által zöldült újra a fa. Mind fiatal 1—3 met. m. példányok.

Morus alba L. (fehér eperfa). Magzó fák. A fagykor még apró hajtásai teljesen lefagytak és póthajtások által zöldült ki, melyek igen gyakran párjával törtek elő az elvesztett hajtás tövéből, oldalvást. Sok hajtás eredt pótrügyekből a régibb hajtások tövében is.

Maclura aurantiaca Nutt., hajtásai mind lefagytak, de újra kihajtott.

Celtis australis L., még nem volt kizöldülve a fagykor, s így bántatlanul maradt.

Ulmus campestris Spade; *suberosa* Ehrh., *montana* Smith érintetlenül maradtak.

Elaeagnus europea L. Most, t. i. július végén a fagynak semmi nyoma nem látszik rajta, a mit vagy száraz és nemezes hajtásainak és leveleinek köszön, vagy nem volt még kizöldülve a fagy alkalmával.

Hyppophæe rhamnoides L., nem szenvedett.

Lonicera tatarica L., *Xylosteum*, *caprifolium* etc. Ezeknek a fagy nem ártott.

Weigelia rosea Lind., nagyon lefagytak a hajtásai.

Viburnum Opulus L. (kányafa, bangita). Leveleleit alig érintette a fagy; virágai elfagytak.

Viburnum Lantana L. (ostorménfa) teljesen épen maradt, mit száraz, nemezes levelei és hajtásai eléggé megmagyaráznak. Gyümölcse is van meglehetősen.

Sambucus nigra L., és (gyepű v. fekete és füstös bodza), a virágok elfagytak, de a korább viritott gyepű bodzán van kevés gyümölcs. A hajtások közt csak a buják, levesek fagytak el; a levelek csak kis részben fonyadtak el.

Bignonia Catalpa L. Alig kibujt hajtásait a hideg tönkre tette, de az egész fa nem szenvedett észrevehetőleg,

mert még kevés képző anyag ment veszendőbe. Mivel csak legfelső rügyei voltak kibomolva, az alább épen maradtak szolgáltak a kizöldülés forrásául, de az ágak csúcsa közelében is van többnyire egy hajtás.

Lyceum barbarum L. (Janczár) nem szenvedett.

Ligustrum vulgare levelei és hajtásai épen maradtak.

Syringa vulgaris L. (lilafa, orgonafa) ép úgy mint előbbi nem szenvedett.

Forsythia viridissima Lindl. Csak levelei vége és széle szenvedett, de hajtásai nem.

Jasminum fructicans L. hajtásai elfagytak.

Cornus sanguinea L., (vörös gyűrű), *C. mas* (som) és *C. alba* nem érintettek.

Hedera Helix L., nem szenvedett.

Ribes grossularia L. *rubrum* L., *alpinum* L., *nigrum* L., *petreum* Wulf. s mások észrevehető kárt nem szenvedtek, csak gyümölcsük egy részét vesztették el.

Phyladelphus coronarius L., *latifolius* Schrad, hajtásai lekonyultak, részben egészen megtörttek, s mégis később váratlanul kiépültek és felegyenesedtek. A hajtásnak a fagy után lefelé tört vagy konyult része, a hol már hossznevését befejezte volt, ezen irányból sarlóalakúan kanyarodott felfelé és felegyenesedő csúcsa tovább fejlődött. Szép példája e cserje szívóosságának erőszakos rombolásokkal szemben.

Deutzia eranata s mások nagyon megfagytak.

Amelanchior rotundifolia C. Koch. n. sz. *)

Cotoneaster vulgaris Lind., n. sz.

Mespilus germanica L. (nászpolya), n. sz.

Crataegus oxyacantha L. és *C. monogyna* Ait. (galagonya), n. sz.

*) Rövidség okáért „nem szenvedett“ helyett sok helyen csak „n. sz.“ áll.

Pirus Communis L., *P. Malus* L., *P. baccata*, (alma, körte etc.)

Cydonia vulgaris Pers (birsalma), ennek, valamint az előbbieknél hajtásaik és lombozatuk nem szenvedett, de virágaik teljesen elvesztek.

Sorbus Aria Crant. (lisztes berkenye), *torminalis* Crant. (barkócza), *hibrida* L. (korcs berkenye) és *Aucuparia* L. (vörös berkenye) nem szenvedtek a fagytól, csak nagyon kitett helyen az utóbbinak lombozatát csipte meg kissé.

Rosa canina, *alpina*, *rubigirosa* etc. általában keveset szenvedtek, csak gyöngye, levek hajtásaik fogtak el részben vagy egészben igen kitett helyeken; itt-ott a kifejtett leveleket is megcsipte. A lefagyott hajtások tövén, sőt itt-ott tavaliak tövén is, póthajtások eredtek.

Spiraea chamaedrifolia L., *opulifolia* L. *ulmifolia*, s még számos cserjék e nemből nem szenvedtek; a *sorbifolia* s még inkább a *Douglasii* azonban többé-kevésbé elfagytak.

Amygdalus communis L. (közönséges mandula), igen keveset szenvedett, egy-egy hajtás csúcsának, s a kitett levelek csúcsainak megfagyása által.

Prunus domestica L., *Avium* L., *Mahaleb* L., *Padus* L., *spinosa* L. (kerti szilva, cseresznye, török-meggy, zelnice, kökény). Lombozatuk semmit sem szenvedett, de a virágzásban találtakon semmi gyümölcs nincs. Ép úgy elvesztek az apró gyümölcsök a cseresznyén és szilván is, melyek akkor már el voltak virágozva.

Ulex europaeus L., n. sz.

Ononis spinosa L., n. sz.

Sarothamnus vulgaris Wimm (*Spartium scoparium*

L.) Egy öreg törzsen a hajtások lefagytak, egy fiatalon mellette épen maradtak, s ez utóbbi jól meg is termett.

Genista tinctoria L., *germanica* L., *pilosa* L., n. sz.

Cytisus Labornum L. és válfajai. Hajtásainak csúcsai mind, sőt egész hajtások is nagy számmal fagytak el. A hajtás megmaradt részén lévő levelek nagyobb részt lefonyadtak, csak itt-ott maradtak meg jól kifejlett durvább levelek folytosan zölden. Újra hajtott az idei hajtások épen maradt alsó részének rügyeiből, mult évi hajtások hátramaradt, és több éves törzsrészek alvó szemeiből. Itt-ott póthajtásokat is lehet látni; néhol tömegesen fejlődtek pótrügyek, de még nem hajtottak jul. végeig.

Cytisus austriacus L., *biflorus*, *nigricans* L., észrevehetőleg nem szenvedtek és később dúsan viritottak. Legfeljebb itt-ott csipte meg kissé a fagy egyes hajtások csúcsát.

Robinia Pseudoacacia L. (fehér akác), *hispida* L., *viscosa* vent., *crispa* s mások hajtásai még nagyon aprók és gyöngék voltak, minden védelem nélkül s így kivétel nélkül tüstént lefonyadtak és elszáradtak. Az újrazöldülés kizárólagosan a lefagyott hajtás alatt elötörő pótrügyekből, és miután a fák kimerülve nem voltak még elég gyorsan és teljesen történt. Az új hajtásokon csak a *hispida* (rózsakác) hozott egy-két kevés virágu fürtöt. A fehér akácson nem volt semmi termés.

Caragana arborescens Lam., *grandiflora*, *pigmaea*, *spinosa* etc. a fagynak semmi nyomát nem viselik.

Colutea arborescens L. és *cruenta* Ait. nem viselik nyomát a fagynak.

Cercis Siliquastrum L., a fagy még kizöldületlenül találta. Nem szenvedett.

Amorpha fruticosa úgy lefagyott mint a fiatal kőrisek és alvó rügyekből újult fel.

Gleditschia triacanthos L. Éppen az áll róla, ami az akácokról.

Gymnocladus canadensis Lam. Ember magasságu ültönczök. Némelyike tövig elhalt a fagy folytán, s többől sarjadzott ki, másoknak csak idei, vagy ezenkívül tavalyi hajtásai is. Alvó rügyekből sarjadzottak újra.

Juglans regia L., *cinerea* L., *nigra* L., *americana*. Diók. Idei hajtásaik teljesen elfagytak, sőt sok esetben a mult és harmadéviak is elhaltak. Egy levél sem maradt épen. A kizöldülés nagyon későn újult meg alvó rügyekből, melyek nagyobbára a tavalyi s részint régibb hajtások tövén eresztettek sarjakat.

Carya alba másodéves magoncjai lefagytak, de tövükről és alvó rügyekből újra kihajtottak.

Pterocarya caucasica Kunth. 2—3 éves növények tövig elhaltak a fagy folytán, vagy csak mult évi hajtásai, s néhol 2 éves hajtásai is egészen vagy az egyik oldalon elhaltak; alvó rügyekből és törül hajtott.

Rhus typhinum L. (eczetfa). A fagy akkor lepte meg, midőn zöldülni kezdett s csak felső rügyeiből bomlottak volt még ki a kis hajtások, melyek természetesen mind megsemmisültek, ép úgy mint az *Ailanthus*nál. Az újra zöldülés a még ki nem fejlődött alsóbb, de ritkán hátramaradt felsőbb rügyekből is történt.

Rhus cotinus L. Apró hajtásai teljesen elfagytak. Elmaradt, alvó és pórrügyekből zöldült újra.

Rhus toxicodendron L. mint előbbi.

Ailanthus glandulosa Desf. (bálványfa). A fagy beálltakor még csak legfelső 1—3 rügyeiből fejlődtek volt ki a nagyon picziny hajtások, melyek teljesen semmivé lettek;

mindazonáltal a fa csekély anyagveszteséget szenvedén, a legközelebbi levélhonalji rejtett rügyekből könnyen újra zöldült. Tavalyi hajtásainak csúcsa, melyen a rügyek már ki voltak fakadva a fagykor, elszáradt. Ha valamely ágon a tavalyi hajtás rügyeit többnyire kibomolva találta a fagy, s így elvette, akkor a két éves és korosabb hajtásokból, sőt a főtrzsön is alvó rügyekből eredtek hajtások.

Ptelea trifoliata hajtásai lefagytak, de azokon alól eredt póthajtásokból és alvó rügyekből szépen kiújult.

Hibiscus syriacus L. hajtásai lefagytak. Nagyon szenvedett.

Staphilea pinata L. (hólyagos mogyoró) nem szenvedett.

Evonymus europaeus L., *verrucosus* Scop., *latifolius* Scop. nem szenved.

Ilex aquifolium L. nem szenved.

Rhamnus cathartica L. és *frangula* L. (varju tövis és kutya benge) nem szenvedtek.

Buxus sempervirens L. n. sz.

A juharok általában keveset szenvedtek, s csak némelyeknek leveleit csipte meg a hideg. A honi fajok közül leginkább meglátszott a *platanoides* L. (hegyes levelű v. jókori juhar) kevésbé, de még jól észrevehetőleg a *pseudoplatanum* L. (fürtös j.), alig a *tataricum* L. (fekete gyűrű) és legkevésbé a *campestris* L. (mezei j.). A külföldiek is többnyire pl. a *sacharinum*, *monspessulanum*, *dasycarpum*, *rubrum* etc. a szenvedett kár tekintetében a fennebbi határok közt maradtak.

Az *Acer macrocarpa* pár éves magonczaiknak csúcs-hajtása lefagytott, de annak tövéből szépen kihajtottak. Az *Acer Negundo* hajtásai lefagytak, de részint azok alsó részéből, részint alvó rügyekből szépen és erőteljesen kiépült.

Fraxinus excelsior L. (köz. körisfa), *americana*, *cinerea*. A fiatal növényeken minden levél elfagyott a hajtással együtt. Már kora reggel élettelenül csüngtek le a leforrázott hajtások, s még délelőtt megfeketedtek. Némely múlt évi hajtások is elhaltak később. Vén fákon a leveleknek egy része, egyes hajtásoknak töve, sőt itt-ott, kivált a korona belsejében egyes rövid hajtások törzsrésze egészben is megmaradt, ami nem nehezen magyarázható. Az ily rövid, 1—4 cm. hosszú hajtások kifejlődésüket hamarabb befejezik, mint a hosszú hajtások, melyek a fagy beálltakor még csúcsukon folyton tovább fejlődtek; nem is oly levelűek mint a hosszú hajtások, leveleik a hajtás rövidegsége folytán majd egymást érik, és a hajtást annyival is inkább védelmezni képesek, mivel nyelük alja nagyon széles és bőrnemű szegélylyel bir, mely gyakran a legelső, elsatnyult levelekig terjed. Ily hajtások tenyészképje a kizöldülés idején teljesen az egymáshoz simuló legfelső két levéllyél kiszélesedett aljai közé van rejtve, s így megvédelmezve. Habár e rövid hajtások felső, legfiatalabb levelei el is fonyadtak, s később levettettek, de mégis megvédték a hajtást a tenyészképpal együtt, mely később még néhány, az előbb leirtakhoz hasonló és szorosan egymás alatt álló, ugyszólva egymást hátaló levelet és ezek közt egy csúcsrügyet fejlesztett. Hogy ezen rövid hajtásoknak legelső levelei is, végeiken és a levélkéik szélein a hidegtől megcsipve, megmaradtak, annak oka durva, bőrnemű és száraz voltukban található meg. Az újra zöldülés alvó rügyekből történt egy és esetleg két éves hajtásokról. Fiatal, 1—3 cm. vastag példányok egyidejűleg törzs és tősarjakat is bocsátottak, melyek némely példánynál a tápanyagokat annyira igénybe vették, hogy a felső törzs rész megmaradásához remény nem volt, mivel a fennebb eredett hajtások már fonyadni kezdetek. Egyes vékonyabb törzsek máris kevés életjelt adnak, azonban

tőhajtásaik erőteljesek. A részben megmaradt hajtás levélhonaljaiból is új hajtások fakadtak, melyek a leszáradt rész alatt közvetlen a csúcshajtás szerepét is átvették. Itt-ott hátsó póthajtások is eredtek erőteljesebb fiatal egyedeken. Jellemzők körisre azon erőteljes páros hajtások is, melyek gyakran közvetlen az elfagyott csúcshajtás alatt láthatók. Ezek a csücsrügy alatt gyakran fellépő oly tavalyi levelek honaljából eredtek, melyek kiterült nyéltöveikkel átmenetet képeznek a rügypikkelyekhez, és gyakran satnya levéllemezt hordanak.

Ornus europaeus Pers (virágos köris). Ép úgy viselte magát mint a köz. köris, csakhogy — legalább a rendelkezésre álló példányokon — több rajta az elfagyott hajtások mögött eredő póthajtás, mint előbbieken.

Aesculus Hippocastanum L., vadgesztenye. Leveleit megcsípte a fagy, körülbelől oly mértékben, mint a fürtös juhart. Virágait tönkre tette a hideg.

Kölreuteria paniculata Laxm. 2 éves növény, tövig lefagyott, de töről újra hajtott.

Ampelopsis hederacea Michx. hajtásai elfagytak, az itt-ott épen maradt legalsó rész oldalrügyeiből még kiújultak vagy helyükbe póthajtások keletkeztek.

Tilia parvifolia Ehrh. (kis levelű hárs.) Védettebb helyeken igen keveset szenvedett; kitett helyeken a korona szélein a levelek csúcsa és szegélyei megvörösödtek.

Tilia grandifolia Ehrh. (nagy levelű hárs.) jóval érzékenyebbnek mutatkozott mint előbbi, de itt is csak a levelek szenvedtek.

Tilia alba Ait. (fehér hárs); igen érzékenyen szenvedte a fagy; majd minden hajtás elfagyott; a megmaradtak is elvesztették leveleiket, és ha nem is szárazok, de fonyadtak, megmaradásukhoz szárazságban nincs remény. Az újra

levelesedés a lefonnyadt hajtások tövén lévő idei rügyekből és alvó rügyekből történt.

Myricaria germanica Desf. és *Tamarix gallica* L. Bajuk nem történt.

Berberis vulgaris (sóska cserje), és más berberiseknek semmi bajuk. Éppen virágzásban találta a fagy, minek következtében sok virág lehullt idő előtt, de mégis volt rajtuk elég gyümölcs.

Liriodendron tulipifera L. (tulipánfa), hajtásai a fagykor még aprók voltak és mind elfagytak. Alvó rügyekből újult fel.

Clematis vitalba L. (iszalag), hajtásai és levelei lefagytak; de részint előbbieknél kiépült tövéről, részint azok körül eredett póthajtások által dúsan újra zöldült.

* * *

Jobb átnézet miatt kíváncsúnak vélem a felsorolt fás növényeket csoportokra osztani, a szerint, amint azoknak a fagy többet, vagy kevesebbet ártott. E csoportokat következőleg gondolom fennebbi észleletek folytán megállapíthatóknak:

A tűlevelűeknél:

I. A kibomlott fiatal hajtások mind elfagytak.

Abies pectinata, *Ab. Regina Amalia*, *Ab. Apollinis*.

II. Az újhajtások nem fagytak el mind.

Abies excelsa, *menziensis*, *maxima*, *canadensis*, *Pinus* *balsamea*, *Nordmanniana*, *rubra*, *Tschuga Douglassii*; *Larix europea*, *Cedrus Deodara*, *atlantica*, *Taxus baccata*.

III. Hajtásaik és fiatal tűik épen maradtak.

Abies alba; *Pinus sylvestris*, *austriaca*, *cembra*, *Strobus*, *pumilio*, s a thuják, juniperok és a *wellingtonia gigantea*.

A lombfáknál:

I. Leveleik és hajtásaik többnyire majd mind lefagytak.

Juglans, *Carya*, *Pterocarya*, *Gymnocladus*, *Jasminium*, *Deutzia*, *Gleditschia*, *Robiniak*, *Amorpha*, *Catalpa*, *Liriodendron*, *Ailanthus*, *Rhus*, *Ptelea*, *Acer negundo*, *Fraxinus*, *Ornus*, *Kölreuteria*, *Weigelia*, *Morus*, *Platanus*, *Castanea*, *Quercus cerris*, *Qu. pubescens*, *Ampelopsis*, *Clematis*, *Tilia alba* és a különben a nyitvatermőkhez tartozó *Ginkgo biloba*.

II. Hajtásaiknak csak egy része fagyott el, s lombozatuk jelentékeny részét megtartották.

Cytisus laburnum, *Sarothamnus vulgaris*, *Phyladelphus coronarius*, *Quercus sessiliflora*, *Qu. pedunculata*, *Fagus sylvatica*.

III. Hajtásaik legnagyobb részt épen maradtak, de lombozatukat a hideg észrevehetőleg megcsipte.

Tilia grandifolia, *Aesculus Hippocastanum*, *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *A. tartaricum*, *Tilia parvifolia*, *Sambucusok*, *Amygdalus Communis*.

IV. Lombjukat csak alig vagy éppen nem érintette a fagy.

Alnusok, *Carpinus*, *Corylus*, *Salix*, *Forsythia viridissima*, *Populus balsamifera*, *Viburnum*, *Opulus*, *Ribesek*, *Crataegusok*, *Sorbus aucuparia*, *S. torminalis*, *Rózsák*, *Acer campestre*, *Cytisus austriacus* és *nigricans*, *Sorbus aria*, *S. intermedia*, *Betula*, *Astria*, *Populus tremula*, *canes-*

cens, alba, canadensis, pyramidalis, nigra, Ulmus, Hyppophae, Lonicera, Lyceum, Ligustrum, Syringa, Cornus, Hedera, Amelanchior, Cotoneaster, Mespilus, Pyrus, Cydonia, honi Spireák, Prunus, Ulex, Ononis, Genista, Caragana, Ilex, Buxus, Rhamnus, Myricaria, Tamarix, Berberis, Elaeagnus, Viburnum Lantana és a fagykor még ki nem hajtott Celtis és Cercis.

Fennebbi felsorolásnál, legalább a főbb és ismertebb növényeknél, minden csoportban azok tétettek előbb, melyek nagyobb mértékben fagytak meg, tekintet nélkül a kiújulás könnyiségére vagy hiányosságára.

* *

Az idén történt fagykarak észlelésénél minden lépten meggyőződhetett ugyan az ember arról, hogy azon növényrészek, melyeknek szabad kisugárzása az égbolt felé akadályoztatva volt, illetőleg más kisugárzott vagy visszavert meleget kaptak cserébe a kisugárzottért, kevesebbet szenvedtek a fagytól, mint a minden oldalról szabadok; jóllehet a kényesebb növények hajtásait, pl. a fiatal kőrisek, diók sat. lombozatát az ily védelem sem őrizte meg, s általában ez kevesebbet ért az ideai fagynál mint közönségesen, mert most maga a légáram is $2\frac{1}{2}$ R. fokkal volt O. alatt. Ez okozta azt is, hogy a szélnek kitett helyek sem voltak a fagytól mentve, daczára annak, hogy az illető éjen korántsem volt teljes szélszend. Innen magyarázható, hogy némely szélnek kitett oldalak többet szenvedtek, mint az attól védettek. Egy és ugyanazon fanem (pl. a tölgy), ha már ki volt zöldülve, nagyobb magasságban, ha a különbség e tekintetben jelentékeny volt, többnyire többet szenvedett, mint alantabb vidéken; mert egyrésről a jobban kifejlődött, és culticulár réteggel már ellátott levelek és hajtások többet képesek kiállani, — másrésről pedig ugyanazon

légáram hőmérséke körülbelől 200 méternyi emelkedésnél 1 R. fokkal apad. De ha egy бүкkel borított hegyoldalt, mely a fanem felső határáig emelkedik, egy hónappal a fagy után szemléltünk, azt tapasztaltuk, hogy a derekán legvörösebb, ellenben nemcsak lefelé hanem felfelé is lassanként zöld övbe megy át. Hogy alant a fák kevesebbet szenvedtek és hamarább újra zöldültek azt természetesnek találjuk; ellenben azon anomalia, melyet eleinte a zöld felső övben kerestünk, csak akkor tűnik el, midőn a helyszínén meggyőződünk arról, hogy ott a fák a fagy alkalmával még téli nyugalomban voltak és csak azután zöldültek ki. Amint a hegyen felfelé emelkedünk, a fagy következtében elszáradt hajtások mind apróbbak és apróbbak lesznek, míg köztök először itt-ott, ritkán, feljebb pedig sürűbben teljesen bántatlan, zöld lombozatu egyedek lépnek fel, míg végre csak ilyenek képezik az állatot. Ezen kép fejlett ki előttem az ungvári uradalomban fekvő Runa hegy tetőin, midőn egyszersmind volt alkalmam szemlélni, hogy a бүк mily rendkívül lassan és hiányosan képes lombozatát helyre-pótolni a magasabb régiókban. Hogy e talajnak és takarójának kisugárzása által az általános légáram hőmérsékén még jóval (a mult évben itt Selmecezen 6 R. fokkal) alább hűtött lég a völgyfenekeket és széltől védett helyeket keresi, s hogy a kisugárzás hatása a talajhoz közelebb sokkal érezhetőbb, azt a többek közt igen szépen lehetett tapasztalni oly lúczfenyőkön, melyek galyai a földig érnek, habár gyengébb hajtások elfagyasztására a lég $2\frac{1}{2}$ foku hidege is elegendő volt. Ha a fagy hatását az egyes növényekre, áttekintjük, azt is látni fogjuk, hogy általában a szőrös levelek (pl. komlós veniczfa) kevesebbet szenvedtek, mint a csupaszok; az érdesek, durvák és bőrneműek (pl. szil, fagyal, repkény, borostyán) kevesebbet mint a gyöngédek és vékonyak, s különösen a jól kifejelettek kevesebbet mint az egészen fiatalok. Innen magya-

rázható, hogy itt Selmeczen a bükk, mely sokkal korább zöldült ki, kevesebbet, szenvedett a tölgyeknél; jóllehet köztudomásulag a bükk kényesebb ez utóbbiaknál. Ugyanazon okból fagyott el a tölgyek között a cser legtökéletesebben. Hogy a száraz, bőrnemű és molyhos levelek mennyire védve vannak a hideg ellen, mutatja a *Viburnum Lautana*, melyen a fagynak semmi nyoma sincs. Hogy a még kifejtetlen és nedvdús leveleket a szőrösség nem védte meg, arra is példa a többek közt a molyhos tölgy és a fehér hárs.

Hogy a későn hajtó fák általában és rendesen előnyben vannak a korán kihajtókkal szemben, arra példa a *Celtis australis* és *Cercis siliquastrum*, melyek nálunk télen (különösen ez utóbbi) gyakran elfagynak, és most mégis épen maradtak. A mely fák nagy hajtásaikat veszítették el, pl. a dió, sokkal tökéletlenebbül lombosodtak újra, mint azok, melyek még csak alig zöldültek volt ki, s így kevés képző anyagot használtak még fel, milyenek az ákác, bálványfa, bignonia etc.

A természet segédforrásai sokféleségének érdekes példáját látjuk az elfagyott fás növények újra lombosodásában.

Minden általam szemlélt hajtásnak eredete, honaljrügyekre vihető vissza, még pedig azoknak következő nemeire:

1. A sziklevelek honaljából fakadó rügyek. Ilyeneket láttam fehér csíra alakjában a még földben lévő tölgymakk szikleveles tövében a lefagyott idei hajtás mellett.*) Nem kétlem, hogy a tölgy és más fanemek sziklevei honaljaiban rejtve lévő rügykezdemények később is mint alvó rügyek kihajthatnak, s így tőhajtásoknak adhatnak létet. Ily sziklevelek honaljából, ámbár természetesen a föld felett, a lúcz és jegenyefenyő 1 és 2 éves magonczaínál is láttam a lefagyott csúcshajtás helyett 1—2 új hajtást fejlődni.

*) Épen most olvastam hasonlót a vadgesztenyéről egy német szaklapban.

2. Tavalyi hajtások rendes levélhonaljrügyei, melyek a kibomlásban hátramaradtak, mivel még nem jött rájuk a sor. A rügyek kifejlődése ugyanis, rendszeren az ág tetején kezdődik, s úgy halad lefelé. Ily rügyekből zöldült újra főképen az *Ailanthus*.

3. Tavalyi hajtások rendes levélhonaljrügyei, melyek levélnemü részüket levetették és alvó rügyekké voltak átalakulandók. Ezeket, a mennyiben a tavalyi hajtások is el nem fagytak, minden fa igénybe vette.

4. Durványos levelek honaljrügyei; milyeneket tapasztalhatni a bükk, kőris s más fák csúcsrügyei alatt. Ezen levelek átmenetet képeznek a rügypikkelyekhez, s honaljukban nem képződnek rendes rügyek, csak rejtett rügykezdemények. Ilyen levelek azonban még gyakoriabbak a hajtás tövén a legtöbb fanemnél, átmenetet képezve a rügypikkelyekből a levelekhez. Ezen pont alá tartoznak azon rügyek is, melyeket a jegenye és lúczfenyő lefagyott csúcsajtásai tövében keletkezni látunk.

5. A rügypikkelyek honaljában, azaz a lehullott rügypikkelyek nyomai fölött létező rejtett rügykezdemények. Ennek számos példáját találjuk majd minden fánál, ha más segédforrásokban hiányt szenved.

6. Alvó rügyek, melyek az 1., 3., 4. és 5. pontok alatt felszámlált rügyek vagy rügykezdeményekből keletkezve, a több éves hajtások héja alatt szenderegnek.

7. A csak részben megfagyott hajtás épen maradt vagy magához tért részén előforduló rügyek és rügykezdemények, melyek különben rendes levelek, durványos levelek vagy rügypikkelyek honaljában lehetnek.

8. Pótrügyek, melyek a lefagyott, de némely fák- és cserjéknél, melyek ilyenek képzésére nagy hajlammal birnak,

tavalyi sőt több évi hajtások tövében is, még pedig fanem szerint oldalvást, alúl vagy felül, egyenként, páronként vagy bokrosan eredhetnek meg. Hátsó póthajtásokkal ujult ki pl. kizárólag az ákác, gleditschia; oldaliakkal a platán, eper sat. Néha ezen póthajtások átmenetet képeznek az elfagyott hajtások tövéből eredő oldalhajtásokra, s ép úgy tekintethetnek rügypikkely alól eredőknek is, pl. a csernél.

Ha az új hajtások mind lefagytak, akkor a kizöldülés a legfelsőbb, még épen maradt rügyeken kezdődött, s ha ezek sem voltak elegendő számban, vétettek több éves hajtások vagy fiatal egyedeknél alanti törzsrészek is igénybe. A rügyek fajait illetőleg első rendben felhasználta a természet a 2., azután a 3., 4. és 5 p. alattiakat. Az 1. alatti többnyire csak 1—2 éves magoncoknál játszott nagyobb szerepet. A pótrügyek (8) gyakran kizárólag (akácok) — máskor másféle hajtásokkal együtt szolgálnak a felújulás processussánál, pl. a gesztenyénél.

* *

Kissé hosszadalmas voltam ezen észleletek leírásában, de egyrészt a vett benyomásoknak hű képét kívántam adni; másrészt maradandólag leaktartam tenni az észletet is egyetlen szakközlönyünkben, hogy mások jelen évben tett és más alkalommal ugyanazon fanemeken és más égalji viszonyok közt teendő saját észleleteikkel azokat tüzetesen összehasonlítsák.

Az eső eloszlása a föld felületén.

Az egész földfelületén lehulló évi csapadékok összege évről-évre egyenlő lehet, vagy legalább nincsen ok, miért nagyobb különbségeket mutatna, de a földünk különböző helyein tett észleletek azt mutatják, hogy ezen évi csapadék-összeg igen egyenlőtlenül oszlik meg az egész földön. Példa

gyanánt felhozhatók a forró öv némely vidékei, s főleg a szélcsend öve, mely esőzésekben rendkívül gazdag; míg másfelől vannak nagy kiterjedésű helyek, mint pl. a Sahara pusztának, Egyptom és Arabiának terjedelmes részei, hol némely esztendőekben egyetlen egyszer sem esik eső.

Általában mondható, és többé-kevésbé szabály gyanánt tekinthető, hogy valamely helyen az évi esőmennyiség annál nagyobb, minél tetemesebb ugyanott a kipárolgás, s minél nagyobb ennek folytán a lég nedvessége. Innen van, hogy nagy vizek közelében, különösen tengerpartokon, az évi esőzés mindég nagyobb szokott lenni, mint bennföldi országokban.

Hason módon emelkedik az esőmennyiség a tengerszín fölötti magassággal is.

Azon helyi körülmények közül, melyek a légköri csapadékok mennyiségére és eloszlására befolyással vannak, kiemelendők a hegységek és ezek erdőségei.

A hegységek iránya elhatározó befolyással van az esőzési viszonyokra. Így pl., ha a hegység délről északfelé vonul, annak nyugoti oldalán mindig nagyobb az esőzés, mint a keleti oldalon, minthogy az esőthozó délnyugoti és nyugoti nedves szelek a hegység nyugoti oldalát találják először utjukban, s ugyanitt lehűlvén és megsűrűdvén, víztartalmuk tetemes részét kiüritik, mielőtt az ellentett oldalra értek volna. Önként értetik, hogy az esőnek ezen felfogása és mintegy elvonása a nyugoti oldalak által annál nagyobb mérvű, minél magasabb az illető hegység. Az Alpesek, mint elsőrendű s részben az örökhó határán fölül emelkedő hegységek, Közép-Európában az eső eloszlására félreismerhetlen befolyást gyakorolnak. A míg ugyanis az Alpesek déli és nyugoti szomszédságai esőzésekben gazdagabbak, mint Európa bármely más részei, addig ezen hegység északi mellékein, mondhatni, csak félannyi eső esik, a kelet felőli lapályok pedig esőzésekben éppen szegények.

A magyar Alföld gyakori szárazsága is legtöbb valószínűséggel onnan magyarázható, hogy az az Alpeseeknek és azok kiágazásainak északkeleti háttérébe esik.

Az erdők jelentősége és befolyása valamely ország légköri viszonyainak alakulására szintén többoldalú vizsgálódások tárgyát képezte már, s a szerzett adatok egyebek között azt is bizonyítják, hogy az erdők gyakoribb és tetemesebb esőzéseket idéznének elő. A mi az erdők ezen tulajdonságát illeti, tagadhatatlan, hogy azokkal a csapadékképződés némely feltételei elválhatatlanul együttjárnak, s így nincs kizárva a lehetőség, hogy azok a csapadékképződést valóban elő is segítik. A fák által folyton beárnyékolt, hűvösen tartott, és a szél ellen védett erdőtalajról ugyanis a nedvesség lassabban és egyenletesebben párolog el, s későbbre merül ki, mint a hősugarak egyenes behatásának és a szárító szeleknek egészen kitett fátlan talajról. Ezen tartós nedvesség azt okozza, hogy az erdők légköre még tetemes vizgőzöket tartalmazhat, midőn a szomszédos nyílt helyek légköri nedvessége már kimerültnek látszik. Önként értetik, hogy a hőmérsék emelkedésével az erdők felett felszálló gőzök magasabb és hűvösebb légköri tájakra jutva, ottan felhőkké sűrűdhetnek, s mint eső csapódhatnak le ismét. Ily módon igaz ugyan, hogy csakis helyi csapadékok képződhetnek, de erdők nem létében az sem történhetik vala. Hogy az ekként előidézett esők annál jelentékenyebbek, minél nagyobb kiterjedésűek és számosabbak az erdőségek, az könnyen belátható.

Azonban az erdőknek eme közvetlen befolyása valamely ország esőmennyiségére nézve esetleges s ennél fogva azt túlbecsülni nem szabad. Valamely ország esőmennyisége mindig inkább függ a légáramok által oda vitt, mint a helyben előállott vizgőzöktől, s az erdőkre nézve a dolog megfordítva is magyarázható, akként t. i., hogy nem annyira magok szaporí-

tanák a csapadékmennyiséget, hanem inkább azok idéztetnének elő a különben is gazdag esőzések által. S nem szabad felednünk azt sem, a mi már fentebb említve volt, hogy t. i. a helyi kigőzölgések által támadt vízpárák csak azon esetben képezhetnek ugyanott esőfelhőt és esőt, ha az illető helyen egészen fel azon magasabb légköri tájakig, hol a felhők tartózkodnak, teljes szélcsend uralkodik; ellenkezőleg és a legtöbb esetben a felszállott gőz, vagy abból képződött felhő, mielőtt lecsapódnék, az épen uralgó légáram által vitetve, távoli vidékekre száll.

De másfelől, főleg a hegységi erdők befolyását kicsinyelni sem lehet. Ezek állandóan nedves légkörükkel szintén idézhetnek elő koronként helyi csapadékokat, s e mellett magas fekvésüknél fogva még azon kiváló tulajdonsággal is bírnak, hogy a máshonnan jött nedves-meleg légáramokat felfogják, lehűtik és víztartalmuk egy részét lecsapolják, mely tulajdonsága az erdőnek — esőzések előidézése tekintetében — az előbbinél hasonlíthatatlanul fontosabb.

Ezenkívül a hegységi erdők az esővíz felfogása és egyenletes megosztása által is igen fontos és hasznos szolgálatot tesznek. Az esőcseppek ugyanis a fák ágain, galyain és levelein megtörnek és szétporlanak, s sebes esésükben mérsékelve jutnak a talajra. A lombtakaróval fedett televényes laza talaj a lehullott esővizet mohón magába veszi, s részint visszatartja, részint pedig a mélyebb talaj- és sziklarétegekbe bevezeti, hol az alászivárog, s alantabb helyeken vagy a hegyek aljában mint forrás kerül ismét felszínre. A források vizéből keletkeznek a patakok, ezek egyesüléséből pedig származnak a folyók, s ezek szabályszerű vízállására igen nagy befolyással van az, hogy a hegységi erdők talaja a légköri vizet mintegy megosztva és mérsékeltten vezeti be, s így a források egyenletesen és tartósan tápláltnak.

A hegyes vidékeken gyakori erős esőzések károssá is válhatnak, ha azok vize rövid idő alatt rohamosan és oly nagy mérvben ömlik alá, hogy annak egy része be nem szivároghatván, a talaj felszínén medret váj, s földet és kőtörmeléket alásodor, melyekkel a völgyek és lapályok termőföldjeit eliszapolja. Minél rohamosabbak ezen áradatok, annál hosszabb vonalon iszapoltják el a patakok és folyók medrét is, minek következtében a meder fenékszintje fennebb emelkedik s később csekélyebb víztömegek is áradásokat idéznek elő.

Előfordulhatnak ugyan ilyen áradások a hegyes vidékeken erős esőzések alkalmával, akár erdősek, akár pedig kopárok legyenek azok, azzal a lényeges különbséggel mindazonáltal, hogy az erdővel benőtt és védett oldalakon csak ritkaságkép és rendkívüli esőszakadások alkalmával, míg a kopár, meredek hegyeken csekélyebb esők alkalmával is rendszeresen ismétlődnek.

Az erdőirtások káros következményeinek bizonyítására főleg Spanyol és Görögország hozhatók fel példakép, hol az erdők nagymérvű kipusztítása folytán az éghajlat egyáltalán szárazabbá lett; a föld termékenysége csökkent; az eliszapodás terjedelmes helyeket megrontott, s mindezek folytán a földmivelés hanyatlott; némely iparágak megszűntek, s végül a hajóépítkezési fa hiánya miatt és a hajózható folyók elvadulása folytán a kereskedelem és hajózás is csökkent; mely körülmények megfoghatóvá teszik, hogy ez országok népessége egy idő óta apadóban van.

Tagadhatatlan ennél fogva, hogy nagy és összefüggő erdőségek a hő- és nedvességi viszonyokra bizonyos mértékben befolyanak; kevésbé bizonyítható azonban ez be egyes, magánosan álló fákról, valamint facsoportok- és fasorokról, melyek, ha gyakorolnak is e részt valami befolyást, az elenyészőleg csekély. Sőt az ilyen különálló fák és fasorok közvetlen környezetükre nézve némi tekintetben hátrányosak is. A magá-

nosan álló fa ugyanis — miként tudjuk — egy bizonyos nagyságu területet beárnyékol; ezen beárnyékolás azonban nem egyforma, és nevezetesen a fa déli oldalán, egyfelől mert a hősugarak szabadon beeshetnek, másfelől pedig, mert a fa lombozatján megtört sugarak is leginkább ide verődnek vissza, a talaj erősen felmelegszik, s éjszakán át a fa védelme alatt kevésbé sugározhat és hűlhet ki; nem képződik tehát harmat, s nem igen éri ezen oldalt az eső sem, minthogy annak cseppei leginkább észak felől rézsut esnek be, s így a fa koronája által felfogatnak. A fa északi oldalán ellenben igen árnyékos, tehát kevésbé melegszik fel, s gyakran igen nedves is. Mindkét hátrányos befolyás rendszerint meglátszik az ilyen fák alatt tenyésző apróbb növényzeten.

Ugyanezt a befolyást gyakorolják a fasorok, önként értethetőleg, még nagyobb mértékben. Ezeknek haszna azonban gyakran jóval fölülmulja az előbb említett hátrányt, pl. midőn azok romboló vagy szárító szelek és egyéb elemi károsítások ellen nagy kiterjedésű területeket megvédnek, s különben is a fasorok említett hátrányát a lehető legkisebb mértékre szálíthatjuk, hogyha a soroknak dél-nyugattól észak-kelet-felé vezető irányt adunk s azokat lehetőleg a mezei utak északi oldalára telepítjük. Az utnak u. i. épen előnyös, hogy ekként szárazon tartassék, a fasor által észak felől beárnyékolt pász-tát pedig füvesnek használhatjuk.

Dr. Masch „Időjárás-tan“ című műve után Székely Mihály.

Egyesületi közlemények.

(Az Országos Erdészeti-Egyesület 1877. évi február-hó 4-kén tartott választmányi ülésének jegyzőkönyve.)

Jelen voltak: Tisza Lajos elnök ö nmlga; Wagner Károly első alelnök; Podmaniczky Géza báró másodalelnök;

Degenfeld Imre gróf, Degenfeld Lajos gróf, Eleőd Józsa, Ghyczy Emil, Hoffmann Sándor, Luczenbacher

Pál választmányi tagok és Bedő Albert egyleti titkár.

I. Elnök ő nmlga megnyitván az ülést, a mult választmányi ülés óta szerzett következő értékpapírok a pénztári szekrény kincsfiókjába helyeztetnek el :

1. az egyleti alaptőkéhez tartozó magyar szőlődézmaváltsági kötvényekben f. évi július-hó 1-től kezdve lejárandó kamatszelvényekkel, 100 frtos kötvény 9 drb = 900 frt;

2. a Deák Ferencz alapítványhoz tartozó magyar földhitelintézeti záloglevelekben f. évi május-hó 1-től kezdve esedékes kamatszelvényekkel :

A sorozatu 1000 frtos záloglevél 2 drb . . 2000 frt,

C " 100 " " 4 " . . 400 "

Elhelyezettett továbbá az első hazai takarékpénztárba tett 1000 forint készpénzről szóló takarékpénztári-könyv is.

II. A titkár jelentésére tudomásul vétetik, hogy az egyleti pénztár bevétele f. évi január 1-től a mai napig összesen 2671 frt 19 krt, és az összes kiadások ugyanezen idő alatt 690 frt 82 krt tettek, mihez képest a készpénzkészlet 1980 frt 37 kr, melyből 1000 frt a pesti első hazai takarékpénztárnál, és 900 frt az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnál van letéve.

III. Elnök ő nmlga az igazgató választmány tudomására hozza, hogy egy budai házbirtokos, ki az egyesület részére házáat alkalmasnak tartja, azt megvételre ajánlotta fel, minél fogva kéri a választmányt, hogy a kérdés részleteibe való bocsátkozás előtt elvi határozatot hozzon az iránt, miszerint czélszerűnek ismeri-e, hogy az egyesület ez idő szerint házvételbe bocsátkozzék.

Az igazgató választmány, tekintve az egyesület pénzügyi helyzetét, a házvétel foganatosítását ez idő szerint nem tartja

czélszerűnek, s ezért a tett ajánlat bővebb tárgyalásába sem kíván bocsátkozni.

IV. Némely alapító tagok részéről a tett alapítványok kamatai több évekről hátralékban lévén, az igazgató választmány megbizsa az elnökséget, hogy a késedelmes fizetőknél künnlővő tőkének közjegyzői uton való felmondása, s úgy a tőkének mint az eddig lejárt kamatoknak behajtása iránt a szükséges intézkedéseket tegye meg.

V. A mult évi egyleti számadások megvizsgálására bizottság lévén kiküldendő, ennek tagjaiul Wagner Károly alelnök, Hoffmann Sándor és Székely Mihály választmányi tag urak választatnak.

VI. A földmívelési-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium f. évi 1797. számú leiratával a Gyulafehérvár városi erdők fordájának leszállíthatása tárgyában az egyesület véleményét kéri. Az e tárgyban leküldött iratok alapján szerkesztendő véleményezés kidolgozásával Wagner és Bedő tagtársak bizatnak meg.

VII. Az „Erdészeti Lapok“ I—XV. évfolyamából még rendelkezésre álló példányok árát az igazgató választmány következőleg állapítja meg :

1. a mult év végével megjelent összes évfolyamok együttes megvétele esetében az I—XV. évfolyam ára 50 — ötven — frt;
2. egyes évfolyamok példányainak külön megvétele esetében az I—XII. évfolyam ára az akkori előfizetési ár fele része, míg a XIII., XIV. és XV. évfolyamok ára példányonként a 8 frt előfizetési ár.

Együttal elhatározza a választmány, hogy a meglévő példányokból minden évfolyamról négy-négy példány az egyleti könyvtár számára megtartandó.

VIII. Baiersdorf Adolf fakereskedő a Deák Ferencz alapítvány számára magyar földhitelintézeti záloglevélben 100

frtot adván, az igazgató választmány a hazafias adományért elismerő köszönetét nyilvánítja.

IX. Az egyesület kebelébe következő új tagok vétetnek fel : Desewffy Aurél gróf 100 frt kötelezvényben biztosított alapítvánnyal alapító tagnak ; továbbá rendes tagoknak : Bauer Károly, m. k. katast. erdőbecslő felügyelő ; Hub Rezső, urad. főerdész ; Griesbach Ede, urad. erdőgondnok ; Mátzon Ede, k. közalap. erdész ; Dusbaba Antal, urad. erdész ; Nitnausz Gyula, k. közalapítv., erdész ; Rozinszky Béla, m. k. katast. erdőbecslő ; t. Szabó Lajos, urad. erdőgyakornok ; Zverina József, urad. fővadász ; Hauszner József, m. k. építésmérnök ; Seide József, m. k. erdész ; Imre Dénes, m. k. erdőgyakornok ; Győry Géza, m. k. erdőgyakornok ; Liebus János, urad. főerdész ; Németujvári főerdőhivatal ; Molnár István, urad. erdész ; Szkokán István, m. k. erdész és Kozelka Pál, urad. főerdész.

X. Tudomásul vétetik, hogy Rozenthal Jakab kötvényben biztosított 100 frt alapítványát készpénzzel befizette, s hogy Tomcsányi Gyula, m. k. erdész 100 frt alapítványának törlesztésére 20 frtot szintén befizetett.

XI. A jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Wagner Károly és Ghyczy Emil tagtársak kéretnek fel. — K. m. f.

Hitelesítésül :

Wagner Károly.

Ghyczy Emil.

Tisza Lajos, elnök.

Bedő Albert, titkár.

Vadászati tárcza.

(Medvevadászatok, Evans M. fegyvere, veszett farkasok a budapesti állatkert leopardjának halála és vidrák.)

Az „Erdészeti Lapok“ legutóbbi számában, röviden megemlékeztem a dúvad rohamos szaporodásáról, minek oka kétségkívül a fegyver és a vadászati jog megadóztatásában, s ez

által a „lesi puskás“-ok megfogatkozásában rejlik. A magyarországi kárpátokban és Erdély havasaiban összesen mintegy 45—50 drb medve ejtetett el, és e szám az előbbi évekhez viszonyítva, kétségtelenné teszi a fentebbi állítást.

A medvék cselvadászati módjainak leírását, midőn azokra ugylátszik szükség van, talán nem lesz érdektelen elmondanom?

Maczkó urunk, mint közönségesen tudva van, kiválóan szereti a mézet, és annak megszerzésében minden furfanggal él, nem kimélve sem időt, sem fáradságot; ez a legkedvesebb csemegéje; azon kezdem hát vadászatának módjait, a szegény maczkót hogyan csalják „lép“-re mézzel.

Ürüléke vagy csapája után megkeresik a medve „váltó“-ját, s itt valamely nagy fa derekához egy méhkast erősítenek, mely kas szájával a föld felé van fordítva, a kas fölött van elhelyezve és jól megerősítve a fegyver, melynek ravasza a méhkasban léppel, sodrony, vagy zsineg által összeköttetésbe hozatik, és a midőn a fegyver kakasa felhuzatott, már akkor az egész „mechanismus“ rendbe van, s csak medve kell hozzá, hogy experimentáljon. Mikor aztán ez is megjön, és kitünő szaglásával a mézet felfedezi, mohó étvágygyal a fára felkúszik és a kedves csemegét karjaiba akarja ölelni, nem is gondolva arra, hogy a sejt felett fegyver is van, mely, ha szerencsésen irányoztatott, a szegény kíváncsi maczkónak életét oltja ki. E módszer egy kissé komplikáltabb ugyan, mint a milyennel báró de Manx vadászott, de annál biztosabb, Legyelországban és Oroszthonban alkalmazzák. Hazánkban az efféle rászedés és törbe csalásnak egy más ehez hasonló módja van szokásban, t. i. az elhelyezett mordályokkal. Itt szintén a medve járását kell kipuhatolni, de egyuttal a ki a cselt felállítja, annak tisztába kell lenni azzal, hogy körülbelől minő nagyságu medvét vár, így aztán a medve magasságának iránya szerint megerősítetik a fegyver, s annak ravasza egy

sodronynyal összeköttetésbe hozatik. A mint a medve a szokott váltóján jön és a sodronyt kifeszíti, ez által a ravasz elbillen s a fegyver elsül. A felső vidékeken ugyancsak dolgoztak ezen mordályok, s mint már említettük, igen sikeresen.

Ezeknél sokkal egyszerűbbek a lesvadászatok, melyeknek ismét sokféle variátója van.

A veremből, zab szélén, váltón stb. megszokott lesvadászati módokat elhallgatva, csupán egy sajátságos módját említem fel a lesvadászatoknak, a melylyel különösen az orosz vadászok szokták a szegény maczkót megcsalni. Ugyanis pontosan kikutatják a medve járását, és különösen megfigyelik, hogy egy bizonyos helyen mely órákba szokott megjelenni, ide aztán kifeszítenek egy tehénbőrt, s ettől nem messze elég mély verembe meghuzzák magukat, a mint a medve az éjjeli kalandozásból szokott útján visszatér, s a kifeszített bőrt meglátja, egy ideig bámulja azt, de csakhamar ráveti magát, és ott sokáig hömpölyögve a legkomikusabb mozdulatokat teszi, néha egy-egy kicsit nyugszik és ilyenkor nagy lustán hátulsó lábaira szokott támaszkodni; a legnagyobb hidegvérrel várja ezt a kedvező pillanatot az orosz vadász, s egy jól irányzott golyólövessel leteríti az európai rengetegek ezen királyát.

A hajtókkal vagy ebekkel vadászatai is többfélék, melyek mindegyikénél főczél, minél nagyobb lármát előidézni, a medve ettől igen fél, azonnal kerekét old és rohan hegyen-völgyön keresztül, az elállított puskást ha észre veszi ki is kerüli. Ily lármás hajtáson megtörtént az is egy alkalommal, hogy a szokatlan lármától zavarba jött medve egy fára felkuszott.

Most áttérek egy új találmányu repetir-fegyver bemutatására, melylyel bizonyára a „Pityi Palkó“ is tudna medvét löni; nekünk magyarországi vadászoknak alig lesz erre szükségünk, de azért annak ismertetése talán nálunk sem lesz érdektelen.

Evans M. Amerikában egy oly szerkezetű fegyvert talált fel, mely 34 lövésre van készítve. A Belga „Franc Tireur” című lövészlap e fegyverre vonatkozólag a következőket írja.

Az eredeti amerikai repetir fegyvereket pár év óta annyira sokszorosították, hogy már meglehetősen gazdag gyűjteményt képeznek; itt van Spencer, Winchestet, Ball-Lamson, Fogherthy és mások, kik több kísérletet tettek, melyek az európai lövészek előtt még mai nap is ismeretlenek.

Körülbelől egy évvel ezelőtt Evans M. Amerikában egy új rendszert talált fel, mely a létezők között a legritkább, legcsudálatra- és legbámulatra-méltóbb, legegyszerűbb és mégis látszólag a legcomplikáltabb.

Ez egy repetir karabély, mely 34 lövésre van készítve. Kézbe véve a fegyvert, senki se gondolja, hogy annak belsejében 34 töltényt el lehet rejteni.

Evans ezt tökéletes módon a következőleg oldotta meg :

Az agynak egy érczhüvelyé van, melyben egy 4 nyílással ellátott archimedesi csavar forog. A 34 töltény mindegyike egy különös, e csavartól független ürben fekszik. A csavarnak minden negyed fordulatanál előhaladnak a töltények, s egy ürt foglalnak el, mely őket sor szerint, miután az üres tölténytartók kidobhattak, azon üregbe juttatja, mely a golyó továbbszállítására van hivatva.

A csavart az alsó fedlemezen, egy emeltyű hozza mozgásba, s eszközli egyidejűleg a töltények eltolásával az ürben való meggyulást.

A 34 lövést 20 másodperc alatt meglehet tenni, s a fegyvert akár egy, akár két csőre lehet használni.

Evans karabélyá összehasonlítva a többi repetir fegyverekkel, biztonság és gyors tüzelés tekintetében a legjobb, minthogy úgy van összeállítva, hogy időelőtti, vagy véletlen

elsülés nem történhetik, mivel mindegyik töltény elzárt üregben, a többiektől teljesen elkülönítve fekszik.

A töltés alkalmával a töltényeket egymásután egy nyíláson betoljuk, s az emeltyűnek minden mozgása az egyes töltényeket saját üregébe juttatja.

E fegyvernek a többi repetir fegyverek felett az az előnye van, hogy működési szerkezete rendkívül tartós, minden egyes darabja el van különítve és csak 7 részből áll, nem rozsdásodik, idő előtt nem sül el és nem rug.

Evans fegyvere nevezett lap szerint oly rendkívüli, a milyen még nem létezik, valósággal bámulatra méltó, a lövés hatalmas és biztos, s azonkívül a fegyver külső formája is olyan, hogy a fegyverkedvelő izlésével megegyezik.

Ezekután még megemlítem, hogy a farkasok garázdálkodásairól több vidékről értesülünk, s hogy egyik eset szerint Szelistyén egy juhászt veszett farkas támadott meg, s azt csakis rendkívüli testi ereje és bojtárjainak segélye mentették meg, természetesen a farkast karókkal agyon verték. Mondják, hogy e vidéken ily, s hasonló esetek nem tartoznak a ritkaságok közé, hogy ugyanitt sok marha vész el a dühös farkasok marásai következtében, sőt a régibb időben egy ily dühös farkas ezen vidéken 9 embert mart meg, kik közül néhányan ennek következtében meg is haltak, de egynehányat sikerült a bábaasszonyi^{*)} tudománynak, füvek és gyökerek segítségével megmenteni. *) A hivatalos vadászatok megtartásának szüksége pedig több helyen is felmerült.

De mindezeknél nevezetesebb volt azon nagyszerű élet-halál harc, mely itt a fővárosban egy oroszlán és leopárd közt folyt, s mely az utóbbinak halálával végződött. Az etető szolgálta ugyanis az oroszlánok és leopárd ketreczek közötti

*) Veszettség ellen ajánljuk a szerb tövis száritott leveleiből készített por megkísérlését is. Lásd „Erdészeti Lapok“ 1876. évfolyam VIII. füzet. Szerk.

vasajtnak felhuzó lánczát tisztogatás közben bennfeledé az oroszlánczetreczbe, s midőn az állatok a kitisztított ketreczbe visszabocsáttattak, a nöstény oroszlán a lelőggő lánczczal játszani kezdett, miáltal az oroszlán súlya alatt az elválasztó ajtó mind feljebb huzódott; midőn a him oroszlán ezt észre-
 vevé, a nyiláson azonnal beveté magát a leopard ketreczébe, mely éppen akkor siesztát tartott; de a zajra felugrott és megsejtve a veszélyt hirtelen kiugrott a még mindig felhuzott ajtó nyilásán; de a nöstényoroszlán ekkor elereszté a lánczot, és iszonyu dühvel megrohanta a szegény leopardot, mely kezdetben ide-oda szökésekkel akará magát megmenteni. De minden törekedése hiába volt, a nöstényoroszlán lerántotta őt egy roppant ugrással a ketrecz tetejéről, s ekkor egy kétségbeesett küzdelem után, melyben a leopard is roppant sebeket vágott és harapott ellenfelén, rövid idő mulva már megfojtva hevert a szép leopard a hatalmas nőoroszlán lábainál. Egy kifejezhetlen concert vegyült e küzdelembe, az állatok kétségbeesett félelme és vad ordításai. Idejegyezzük még a „P. Napló“ után, hogy Lawrence Edwin a „Times“-ben azt írja, miszerint a viaskodó párt egy kis kerti fecskendő vizsgáranak rábocsátásával el lehetett volna választani.

Kár, valóban kár a szép leopardért, mely a budapesti állatkert egyik legszebb példánya volt; ez is hát csak úgy járt a kellő felügyelet hiányában, mint sok más részben eldöglött vagy elsatnyult példányai az állatkertnek, melyek közül, hogy többet ne emlitsünk: Ő Felsége a király által ajándékozott kőszáli kecskének, ezen valódi specialitásnak elpusztulására emlékeztetjük a szives olvasót.

Vidrák. Hoyos Miksa gr. Pozsonyban, miként a „Jagd Ztg“-ban leírj, f. é. januárhó 30-án két vidrát lőtt. Az állatok mindenike 26 bécsi fontot nyomott. Szathmáron is lőtt január 7-én Horvát városi gazda kifüstölés és háló segélyével kettőt.

Puskás Pál.

S z a k i r o d a l o m.

I.

Az „Időjárástan alapvonalai“, német nyelven írta dr. Masch, magyar-óvári akadémiai igazgató. Fordította: Székely Mihály, akadémiai tanár. Kapható Grill Károly udvari könyvkereskedésében Budapesten, Dorottya-utca, ára 1 frt 50 kr.

A meteorologia azon újabb tudományok egyike, melyet nálunk aránylag kevesen mivelnek, de a melynek alapos ismerése nálunk nem csak tudományos tekintetből, hanem gyakorlati érdekekből is annival kívánatosabb, mert mint földmiveléssel foglalkozó népnek munkásságunk gyümölcse igen nagy részben az időjárás kegyelmétől függ.

Dr. Masch fennebb megjelölt először 1871-ben megjelent és 1875-ben már másodszori kiadást ért munkáját a német szakirodalom meleg elismeréssel fogadta, a magyar szakirodalomba való átültetését pedig részünkről is csak üdvözölhetjük, s örvendünk azon, hogy Székely ur fordítási munkája épen nem sorozható a németből magyarra fordított azon számos szakmunkák közé, melyek az irodalmi igényeket ki nem elégítő szolgai fordítás következtében annyira kifordítottatnak, hogy bosszantó nyelvezetök miatt csaknem használhatlanokká is lesznek. Székely ur fordítása oly szabatos és világos, minőt csak attól várhatunk, ki az illető szaktudomány alapos ismerője. A munka értékének emelésére szolgál az, hogy annak szövegében az eredeti mű megjelenése óta történt szakbeli haladás kellő méltatására fordító figyelemmel volt, így például: a jégviharok keletkezésére, a tengeri áramok indító okaira és a ködszemcsék alakátára.

A földmívelési ministerium a mű kiadásának költségéhez pénzbeli segélylyel járult. A nyomdai kiállítás jó, a nyomás tiszta és olvasható.

Lapunk jelen füzetének „Az eső eloszlása a föld felületén“ című cikkét jelen munkából mutattványképen közöljük, nem azért ugyan, mintha ez érdemelne legnagyobb figyelmet, hanem inkább azért, mert ez közvetlenül összefüggésben áll az erdőkkel, s mert nálunk az erdők eső csináló jelentőségéről igen sokan, és a kellőnél is többet szeretnek beszélni.

Ugy hisszük, hogy e mű nem csak a gazdasági tanintézetek tankönyvei közt pótol hiányt, de úgy is mint öntanulásra alkalmas munka, s mint oktató olvasmány méltó elterjedésnek fog örvideni. — Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe!

II.

A „Cserhántó üzem“, Der Eichenschälwaldbetrieb, különös tekintettel a württembergi viszonyokra. Irta Fribolin Frigyes, würt. kir. főerdész, 122 lap 28 fametszettel. Ára 1 frt 50 kr. Kapható Budapesten Grill Károly udvari könyvkereskedésében.

E mű a múlt évben jelent meg s bár szerzőnek a cserkéreg-termelés európai egyik főhelyszínén Württembergben lehetett volna alkalma adatokat és tapasztalokat gyűjteni, műve mégis nélkülözi az abba tartozó kérdéseknek szakszerű tanulmányozáson alapuló behatóbb tárgyalását, úgy hogy az alapos tanulmányt keresőt egyáltalában nem elégíti ki.

Fribolin könyve sem beosztására, sem az abba általa felvett egyes kérdések taglalására, sem a cserhántó üzem tárgyában tehető kérdésekre, sőt magára a württembergi viszonyokra nézve sem felel meg a szakember igényeinek annyira, mint a Neubrand által irt és 1869-ben kiadott „Die Gerbrinde“ „A cserkéreg“ című munka, miért is valóban csodálkozni lehet azon, hogy szerzőnek bátorsága volt Neubrand könyvének ismerete után művét jelen minőségében nyilvánosságra adni.

Részünkről bárkinek is sokkal inkább Neubrand művét ajánlhatjuk mint olyant, mely tárgyat kimerítőbben és szakavatottabban ismerteti, s mely felett Fribolin művének csak egy előnye van: az áttekintőbb és olvashatóbb nyomás; a mi egyébiránt senki előtt ne jelentse azt, mintha a másiknak jelesebb tartalma nem volna eléggé jól és könnyen olvasható alakban adva.

Bedő Albert.

Nagybánya égalj-viszonyai az 1876-ik év második felében.

Közlő: Mikó Béla, m. kir. vegyelemző.

E lapok mult évi július havi füzetében közlött meteorológiai adatok folytatását képezi a következő I. és II. táblázat.

A „Jahrbuch der k. k. geologisch. Reichsanstalt zu Wien“ 1850-ik évi folyama szerint.

Nagybánya földrajzi hossza : $41^0, 18', 13''$;

„ „ szélessége : $47^0, 39', 10,1''$;

„ tengerfeletti magassága : 778 bécsi láb, vagyis 246 méter.

Az egész évi eredmények a lefolyt 1876-ik évet mint igen nedveset jellemzik. Csapadék esett ugyanis 172 napon át, és a csapadék összes mennyisége 1,2569 métert tett ki. A deczember havi meleg időjárás folytán az évi középhőmérsék a rendesnél magasabbra : $+ 10,0^0$ C.-ra ment fel. Uralkodó szelek nyugoti és délnyugoti, azután gyakoribb szelek délkeleti és északnyugoti irányból jöttek.

Mint rendkívüli események ismételtén fölemlítettnek a május 19. és 20-ka között hideg széllel beállott kemény fagy, a novemberi fagy és deczemberi meleg időjárás.

I.

Összegezett havi

Év	Hónap	Légnyomás milliméterben				Hőmérséklet O fokban			
		8 ór. reggel	2 ór. d. u.	9 ór. este	közép	8 ór. reggel	2 ór. d. u.	9 ór. este	közép
1876.	Julius . . .	740.8	742.0	740.3	740.8	+ 18.6	+ 24.0	+ 18.1	+ 20.2
„	Augusztus .	741.5	740.9	740.6	741.0	+ 17.7	+ 24.6	+ 18.0	+ 20.1
„	Szeptember	739.8	740.0	739.8	739.9	+ 13.4	+ 17.8	+ 13.4	+ 14.9
„	Október . .	744.1	743.8	743.7	743.9	+ 8.5	+ 14.9	+ 8.9	+ 10.8
„	November .	742.1	741.9	740.1	742.0	— 1.3	+ 2.9	— 0.9	+ 0.3
„	Deczember .	737.7	737.7	737.6	737.7	+ 3.3	+ 5.3	+ 3.5	+ 4.1
1876.	Január hótól decz.-ig .	741.0	740.7	740.4	740.7	+ 8.4	+ 13.3	+ 8.4	+ 10.0

Megjegyeztetik, hogy a légnyomás 0° C.-ra van leszállítva, és hogy a hőmérsék Celsius-fokokban van feljegyezve; a felhőzet teljesen derült égboltozattól beborultig, a szélerősség pedig szélcsendtől az orkánig 0—10-ig terjedő becslőmérés szerint jegyeztetett fel; végre megjegyeztetik, hogy a szélirányok a világtájak magyar kezdőbetűivel jelöltettek.

átlag-eredmények.

Párányomás milli- méterben				Nedvesség százalékokban				Felhőzet				Szélérősség				Csapadék milliméter- ben
8 ór. regg.	2 ór. d. u.	9 ór. este	közép	8 ór. regg.	2 ór. d. u.	9 ór. este	közép	8 ór. regg.	2 ór. d. u.	9 ór. este	közép	8 ór. regg.	2 ór. d. u.	9 ór. este	közép	
12.6	13.3	12.4	12.8	79	65	80	75	5	6	6	6	1.2	1.9	1.2	1.4	92.9
12.2	12.6	12.2	12.3	80	54	79	71	4	6	5	5	0.8	1.7	1.3	1.3	53.5
10.0	10.4	9.8	10.1	87	90	85	88	7	7	7	7	1.1	1.6	1.4	1.4	172.5
7.2	7.9	7.2	7.4	87	61	82	76	5	4	5	5	0.7	1.1	1.2	1.0	26.6
3.5	4.3	3.6	3.8	83	75	83	80	7	7	7	7	1.1	1.3	1.2	1.2	88.8
5.4	5.9	5.5	5.6	87	84	88	86	9	9	9	9	1.4	1.3	1.4	1.4	182.1
7.6	8.3	7.6	7.8	81	69	80	77	7	7	7	7	1.1	1.5	1.4	1.3	1256.9

Mint előfordult rendkívüli események említést érdemelnek : hogy a város határának szomszédságaiban augusztus hónapban több ízben volt jég eső, északnyugoti irányból jöve, hogy csapos záporosók voltak aug. 8-án, 15-én, 24-én és 26-án; továbbá szeptember 9-én és 13-án, hogy a fagy október 9-én már mutatkozott, végre hogy a feltűnő hideg november hóra feltűnően meleg december következett.

II.

A maximumok, minimumok

Év	Hónap	A légnyomás		A hőmérsék	
		maximuma	minimuma	maximuma	minimuma
1876.	Julius . . .	15-én regg. 8 ór. 745.9 millim.	20-án d. u. 2 ór. 734.6 millim.	10-én d. u. 2 ór. + 27.9 °C.	22-én este 9 ór. + 13.9 °C.
"	Augusztus .	19-én regg. 8 órák. 745.3 millim.	25-én este 9 ór. 730.4 millim.	6-án d. u. 2 ór. + 30.7 °C.	18-án regg. 8 órák — 11.4 °C.
"	Szeptember	5-én regg. 8 órák 747.0 millim.	13-án regg. 8 órák 727.5 millim.	8-án d. u. 2 ór. + 25.6 °C.	22-én este 9 órák + 5.2 °C.
"	Október . .	24-én regg. 8 ór. 752.2 millim.	22-én regg. 8 ór. 730.7 millim.	12-én és 13-án délután 2 órák. + 20.4 °C.	31-én este 9 órák + 1.4 °C.
"	November .	16-án este 9 ór., 17-én regg. 8 ór. és 26-án d. u. 2 órá. 746.3 millim.	10-én este 9 ór. 732.2 millim.	23-án d. u. 2 ór. + 6.6 °C.	14-én reggel 8 órák — 9.4 °C.
"	Deczember .	28-án regg. 8 órák 752.8 millim.	22-én délután 2 órák 723.6 millim.	5-én d. u. 2 ór. + 11.3 °C.	28-án reggel 8 órák — 14.5 °C.
1876	Január hótól decz.-ig .	Január 26-án regg. 8 órák 759.7 millim.	Decz. 22-én d. u. 2 órák 723.6 millim.	Auguszt. 6-án d. u. 2 órák + 30.7 °C.	Január 8-án regg. 8 ór. — 21.4 °C.

és szélirányok kitüntetése.

A nedvesség minimuma	A napok száma, melyeken át csapadék esett	A szélirányok elosztása százalékokban							
		É	É K	K	D K	D	D Ny	Ny	E Ny
25-én d. u. 2 ór. 47 ^o / _o	12	10.5	5.2	3.5	5.2	3.5	22.8	22.8	26.3
14-én d. u. 2 ór. 42 ^o / _o	11	18.5	1.8	7.4	9.3	5.6	12.9	27.8	16.6
8-án d. u. 2 ór. 33 ^o / _o	20	12.1	5.2	5.2	6.9	10.3	24.0	24.0	12.1
28-án d. u. 2 ór. 43 ^o / _o	4	19.8	6.5	17.3	8.7	13.0	10.8	13.0	10.8
21-én d. u. 2 ór. 53 ^o / _o	13	8.8	8.8	10.5	15.8	1.7	22.8	21.0	10.5
24-én este 9 ór. 58 ^o / _o	24	6.6	11.5	23.0	9.8	4.9	21.3	14.7	8.2
Junius 19-kén délután 2 ór. 29 ^o / _o	172	8.6	7.0	10.0	14.3	8.7	16.7	21.9	12.6

Szakbeli levelezés.

Ungvárt, 1877. február 1.

Tekintetes szerkesztőség! Mig a külföld erdődus vidékein számtalanok azon szakiskolák és tanműhelyek, melyek a faipar terjesztését tüzték ki feladatul, és ezáltal számtalan családnak becsületes keresetmódhoz való juttatását segítvén, egyszersmind a nyers faanyag értékét emelik: addig fájdalom hazánkban e téren nemcsak hogy alig található valami, de még csak megemlítésre méltó mozgalmat is alig jelezhetni.

Mondhatni, hogy a zai-ugróczy műmetszészeti és a somorjai kosárfonó tanműhely kivételével alig tudunk e szakban valamit felmutatni, holott a faiparnak kellő felkarolása, nemcsak néhány millió forint kiszivárgását akadályozná meg a külföldre, de a honi hegyes vidékek szegény népének adóképességét tetemesen emelné.

Tekintve tehát ezen nemzetgazdaságilag fontos iparágot, örömmel értesitem: miszerint az „Ungi közművelődési társulat“ az unghmegyei fölvidéken egy bodnár tanműhelyt, finomabb bodnärmunkák előállítására, és egy műmetszészeti tanműhelyt tervez létesíteni. Az ügy szerény nézetem szerint minden esetre megérdemli, hogy annak idején ezen tanműhelyek szervezetével és az elért eredményekkel az „Erdészeti Lapok“ t. cz. olvasó közönsége megismerkedjék, mert ezáltal lehet, hogy a fennebbiek mellett még az ennek terjesztésére hivatott erdészeti szakközönség körében oly szellemi mozgalom (?) keletkezik, mely eléggé elhagyatott faiparunk emelésére gyümölcsözőleg fog kihatni.

Midőn tehát ezen ügy fejleményeinek e becses lap hasábjain leendő közzétételére előlegesen is tért kérnék, egyidejűleg soraimat azon ritkaság közzétételével zárom be: miszerint az idei rendkívüli nedves deczember hava nálunk azt

eredményezé, hogy nemcsak mintegy 10.000 k. m. tűzifát és 5000 k. m. műfát usztathattunk le, de azt vízbőlítvén, szabályosan, fel is rakásolhattuk! Havunk, a legmagasabb pontok kivételével alig van valami! Hogy ezeknek a különlegességeknek, a faszállítás terén nem fogjuk-e megadni zsiros árát? nem tudni! — Annyi csapás után, óvjon meg legalább ettől az ég!

R. A.

A f a p i a c z r ó l.

B u d a p e s t, 1877. márczius-hó 12-én.

Fapiaczunk helyzete a helyett, hogy reményeinknek csak némileg is megfelelőleg javulna, mind tűrhetlenebbé lesz, a nagyobb kereskedők áldozatok mellett is ritkán képesek kiadott pénzeikhez jutni; a kiskereskedők pedig, melyek a belföldi forgalomnak, sőt részben még a külföldi eladásnak is közvetítő életerei egyre szorulnak le a piacról, és nem képesek vásárokba bocsátkozni.

A fakereskedők körében a mult év végén bekövetkezett bukások, fizetés beszüntetések, és eddig nem ismert mértékben felmerült hitelkérek vagy fizetés halasztások oly általánossá lettek, miszerint fájdalommal kell feljegyeznünk, hogy mindinkább apad azon kereskedők száma, kik még szilárd hitellel bírnak, úgy hogy az itt-ott jelentkező vevők is igen gyakran bizalom nélkül fogadtatnak.

A mi az árakat illeti, ezek daczára a helyzet nyomottságának, még eddig lényegesen vissza nem estek; nem azért ugyan, mintha a kereslet hiánya nem gyakorolna további kényszert, hanem leginkább azért, mert az államerdők termékei, melyek a hazai fapiaczot uralják, részben több évre terjedő állandó szerződések által nagyobb kereskedőknek oly áron lettek eladva, mely a mai ártételek tovább sülyedését a végső

kényszer bekövetkezése előtt nem engedi; részben pedig azért, mert az állami erdőhivatalok által közvetlenül foganatosított eladásoknál alkalmazott terményárak, melyeket az adott viszonyokhoz képest a pénzügyministerium állapít meg, az egész országban foganatosított termeléssel és a várható vagy fellépő kereskedelmi igényekkel arányban állapíttatnak meg, s ez által, a mint ezt maguk a kereskedők is elismerik, fapiaczunk árai mértéktelen lenyomásának elejét veszik. Ezen eljárás mind a mellett is, hogy az árak alkalmazása fel vagy lefelé az állam érdekei által parancsolt határig terjed, közvetve mégis lényeges szolgálatot tesz az eladó birtokosoknak az által, hogy őket, faanyagpazarlással összekötött, árlejtő versenyre nem kényszeríti.

Márczius már azon hónap, melyben a keresletnek a téli szünet ellenébe fordulatot kell venni, e részben azonban mai napig igen csekély mozgalom jelezhető; a mit egyébiránt nem lehet annak tulajdonítani, mintha a faanyag szükséglete lényegesen kevesülő mértékre apadna, hanem inkább a kétséges helyzetű politikai viszonyoknak és a kereskedők között meg-ingott hitelbizalom lassú tisztulásának.

Egyetlen anyag, mely élénk keresletnek örvend, a vasuti talpfa, s erre nézve nincs is kétség, hogy árát szilárdan fogja tartani, mert részint vasuti körökben is törekednek az ebbeli szükségleteket hosszabb időkre biztosítani, részben pedig úgy erre mint export képes fenyőfaanyagunkra lényeges hatással leend az, ha Németországban az államköltségvetésileg engedélyezett vasuti és más középítkezések ez évben foganatosíttatnak, melyekre miként írják, csupán Poroszországban 165 millió márka van előirányozva s áll részben a mult évekről rendelkezésre. Ezen mely építkezések kivitelét pedig annyival inkább hiszik, mert a munkások foglalkoztatása és az ipar pangó helyzete ezt tanácsolják.

A cserkéreg úgy idehaza, mint külföldre szintén keresett czikk, s minthogy ebből még mindig keveset termelünk, a szükség mindinkább magával hozza a luczkéreg keresettségét is, mely utóbbi anyag felhasználására ott, hol tömegesebb luczfenyőfa vágatások történnek, szintén ajánlatos az eddiginél több gondot fordítani.

A tűzifafogyasztást a máig kitartott hidegebb időjárás annyira kisegíté, hogy e télről figyelmet érdemlő készletek nem maradnak vissza. A jelenlegi nagy hó pedig, mérsékelt olvadás esetére, az usztatást és tutajozást fogja könnyíteni.

A lucz- és jegenyefenyő szálfák és fűrészárukból alig van valami kelendőség, ez anyagokat illetőleg azonban nem tartjuk feleslegesnek megemlékezni azon fenyőfa eladásról, mely a kolozsvári m. k. jószágigazgatóság kerületében lévő államerdőkben ezen évtől kezdve 9 évre kiterjedőleg foganatosított s melynél a Baiersdorf és Biach cégnek az anyagok tövön az erdőben köbméterenként 1 frt, egész 1 frt 25 krért, a tordai és szászsebesi rakhelyeken jelenleg készletben lévő fűrészgyártmányok pedig átlagosan és köbméterenként 5 frt 60, egész 7 frt 91 krért adattak el.

A kőris, dió, szil és éger műszerfák Bécs részére keresettek. Egyes piacokról a következő ártételeket közölhetjük:

Budapesten: Egy méter cserhasábfa . . .	5.45—5.65	frt.
Egy méter tölgyhasábfa	4.60—4.75	"
" köbméter gömbölyű fenyőépületfa . .	7.8—10.5	"
" " " tölgyépületfa . .	17—20	"

Beszterczebányán. Egy köbméter fenyő, szil, juhar vagy kőris épület és műszerfa tövön az erdőben 1.9—3.6 "

Egy köbméter tölgy épület és műszerfa szintén tövön 2.2—4.6 "

Egy hektoliter kemény faszén 47 kr.

Ezer db 50 cm. h. fenyőzsindely az erdőben	6.4	frt.
Egy méter bükk tűzifa tővön az erdőben		
hasáb és dorongfa vegyesen	40—54	kr.
Ugyanez feldolgozva az erdőben	66—79	"
Szomolnokon. Egy köbméter lucz-, jegenye- vagy erdei fenyő, épület- és műszerfa tővön az erdőn	1.9—3.6	frt.
Egy köbméter tölgy épület- és műszerfa szintén tővön	2.2—4.6	"
Egy hektoliter kemény faszén az erdőben .	35	kr.
Egy méter bükk tűzifa tővön az erdőben . .	0.9—1.1	frt.
Sátoralja-Ujhelyen. Egy méter bükk hasábfa	2.0—2.8	"
Nyiregyházán. Egy méter bükk hasábfa .	2.4—3.3	"
Debreczenben. Egy méter bükk hasábfa .	2.9—3.5	"
Miskolczon. Egy méter bükk hasábfa . . .	2.7	frt.
Egy méter tölgy hasábfa	2.4	"
" " cser "	3.0	"
Egy hektoliter bükkfa szén	0.42—0.5	"
Ezer darab tölgy szőlőkaró	10—11.3	"
" " bükk zsindely	6.8—7.4	"
Gödöllőn. Egy köbméter tölgy épület- és műszerfa tővön az erdőben	5.0—6.5	frt.
Egy köbméter juhar, kőris, szil, gyertyán szintén tővön	5.9—6.5	"
Egy méter tölgy hasábfa	3.2—3.5	"
Ezer db 1 ¹ / ₂ mét. hosszú tölgy szőlőkaró	10.8—12	"
Szolnokon. Egy köbméter luczfenyő szálfá	3.8—4.50	"
Egy darab fenyő heveder	0.9—1.1	"
" " " szarufa	0.8—0.9	"
" méter bükk hasábfa	3.5	"
Zombor. Egy méter tölgy hasábfa . . .	2.6	"
Egy méter cser hasábfa	3.1	"

Szombathelyen. Egy méter tölgy hasábf	4.0	frt.
Egy méter fenyő hasábf	2.85	"
Szegeden. Egy méter bükk, kőris, gyer- tyán tűzifa	4.25	"
Egy méter fenyő tűzifa	2	"
Egy köbméter lucz- vagy jegenyefenyő épületfa	6—7.9	"
Egy köbm. régibb termelésű ugyanebből	4—6	"
Temesvárt. Egy méter bükk- vagy cser hasábf	2.5	"
Egy méter tölgy hasábf	2.25	"
Egy köbméter gömbölyű tölgy épületfa	10	"
" " fűrészelt " "	20—25	"
" " gömbölyű fenyő " "	12.5	"
" " fűrészelt " "	17—18.5	"
1000 drb 5 cm. h. fenyőzsinde . . .	7	"
Soborsinban. Egy köbméter fenyő épületfa	5.3—7.2	"
Kolozsvárt. Egy méter kemény hasábf .	4.5	"
Tordán. " " " " "	3	"
Szebenben. " " " " "	3.5	"
Triestben. Ezer darab normal méretű tölgy donga	215—230	"
Bécsben. Egy köbméter luczfenyő deszka	15—20	"
Egy köbméter jegenyefenyő deszka . .	14—19	"

A külföldi üzletről annyit említhetünk meg, hogy az Elbe vidékén a tavaszra élénkebb forgalmat várnak, míg a Rajna vidékén lanyhult a kereslet s ennek kifolyásául tekintendő az is, hogy az ottani kereskedők az áruk minőségi osztályaira nézve szigorú és részint túlzó igényeket kezdenek támasztani. Franciaország számára kevésbé szükségeslik a tölgydongát, mint inkább a tölgydeszkát és műszerfát, valamint a szép és magasabb méretű luczfenyőfát. Az alduna vidékére és illetőleg

a háboru által megviselt Szerbia részére, valamint Triesten át Bosniába és Hercegovinába szintén nem jelentéktelen mennyiségű fenyőfaanyag fog szükségeltetni a lerombolt épületek helyreállítására, kivált ha Oroszország új háborút nem kezd.

Bedő Albert.

Külö n f é l é k.

„Növénytani Lapok.“ Szerkeszti Kanicz Ágost, egyetemi tanár Kolozsvárt. Jeles szakfolyóirataink egyike, s a tudomány azon embereinél, kiknek hivatásuk a növényélet és növénytenyészet kérdéseivel foglalkozni valóban nélkülözhetlen tájékozó. Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

Erdészeti tanszék a bonni egyetemen. A bölcsészeti kar ajánlatára a bonni egyetem tanácsa egyhangu határozat alapján kérelmet intézett a porosz közoktatási miniszterhez, hogy az erdészet számára az egyetemen két tanszék állíttassék, s hogy a porosz tanulónak szabadságukban álljon az erdészeti tudományokat vagy az említett egyetemen, vagy a két porosz erdőakadémia valamelyikén végezni.

Az elzasz-lotaringi erdészet köréből. Az elzasz-lotaringi állami főerdészeknek (nálunk erdészek) hivatalos hatáskörükben áll az állami erdőkből egy személy részére 60 frankig terjedő értékben szolgáltatni ki anyagot, míg az ugyancsak kezelésök alatt álló községi erdőkből a községtanács vagy előljáráóság tudta nélkül semmit sem adhatnak el.

Az elz. lot. államerdők területe az államköltségvetéshez készült jelentésben 151.000 hektárral van megjelölve, mely után az 1877. évi összes bevétel 6,891.000 márka, míg a rendes kiadás 2,750.400 és a rendkívüli 417.600 márkával lett előirányozva, mihez képest a várt jövedelem 3,723.600 márka.

Hol vásároljuk szakkönyveinket. Több alkalommal kellett meggyőződnünk arról, hogy t. szaktársaink könyveiket külföldi, és illetőleg bécsi könyvkereskedőktől szerzik be, s hogy ezt némelyek ugyszólva kényszerből teszik, miután a könyvek mutatványul tömegesen küldetnek kezökhöz, s ezeket, vagy egy részöket csupa illemből is megtartják. Mi ezen kérdésben, ha Magyarország sajnos közgazdasági viszonyai nem tanácsolnák, egyáltalában nem szólalnánk fel; figyelemmel azonban arra, hogy hazánk iparának és kereskedelmének emelését, s ezzel karöltve összes közgazdasági viszonyaink javulását is részben az által érhetjük el, ha a lehetőségig mindennemű szükségleteinket hazai forrásokból fedezzük, s ez által az államháztartás eszközéül szolgáló adóképeségünket egymást közt kölcsönösen előmozdítjuk: t. szaktársaink figyelmét arra kívántuk felhívni, hogy könyvbeli szükségleteiket hazai könyvkereskedőktől fedezzék. Az erdészeti szakkönyvek megszerzésére Budapestről ajánljuk Grill Károly udvari könyvkereskedését a Dorottya-utczában, honnan egyáltalában a belföldi és a világirodalom termékei gyorsan és pontosan megszerezhetők, s e mellett a külföldről vagy Bécsből vett könyveknél legalább is a postadíjjal olcsóbbak.

Puskadó. Budapesten az 1877. évre összesen 381 vadászpuska van megadóztatva, mely után 708 frt adó lett kivetve.

Az Orsz. Erd.-Egyesület pénztáránál teljesített fizetések.

(1877. február-hóban.)

Tarányi uradalom 8 frt; Marczelly Gusztáv, m. k. erdész 8 frt; Weiskopf Alajos, erdőmester 8 frt; Conrad Gusztáv, m. k. erdőbecslő 8 frt; Wagner Vilmos, m. k. minist. gépész-mérnök 5 frt; Alberty Gusztáv, m. k. erdész 13 frt; gr. Degenfeld Lajos, földbirtokos 20 frt; gr. De-

genfeld Imre, földbirtokos 3 frt; Lázár Jakab, m. k. ménes urad. jószágigazgató 8 frt; Primási tisztség Püspökiben 8 frt; Pisó Cornél, erdőgyakornok 2 frt; Soós Ferencz, erdőmester 8 frt; Laczkovics Győző, erdőtiszt 4 frt; Hirsch István, m. k. minist. fogalmazó 8 frt; Ujsághy Zsigmond, m. k. kat. erdőbecslő felügyelő 10 frt; Bencze János, m. k. kataszt. erdőbecslő 4 frt; Pick Vilmos 4 frt; Matuskovics Béla, m. k. hely. erdész 8 frt; Michel József, m. k. erdész 8 frt; kolozsvári m. k. jószágigazgatóság 26 frt 25 kr; Hrebenda Pál, urad. erdész 8 frt; gf. Pálffy István, földbirtokos 8 frt; Gönczy István, erdőpénztárnok 8 frt; Kovács József, urad. főerdész 8 frt; Másztics Gusztáv, m. k. erdész 8 frt; Rácz Vendel, körerdész 8 frt; Györke István, m. k. erdőgyakornok 6 frt 98 kr; Császka György, szepesi püspök 10 frt; Schmidt Arthur, Coburg hercegi erdész 8 frt; b. Augusz Antal, földbirtokos 10 frt; Tagányi István, ügyvéd 27 frt 98 kr; Berghold Károly, körerdész 8 frt; Kutrovác Károly, főerdész 3 frt; László Ignác, megyei főerdész 8 frt; Wégh Sámuel, jószágkormányzó 8 frt; Solyomi Lipót, főerdész 8 frt; Hauszner József, m. k. épít. mérnök 8 frt; Vágvölgyi vasut üzletvezetősége 5 frt 95 kr; Bikkal Nándor, m. k. erdőtanácsos 3 frt; Zivuska József, városi erdész 10 frt 56 kr; Langhammer József, uradalmi erdész 8 frt; Kovács Gyula, megyei erdész 8 frt; b. Bésán János, földbirtokos 6 frt; Gr. Königsseg Gusztáv, földbirt. 5 frt; Trnovszky Károly, m. k. erdész 8 frt; Kreybig László, m. k. erdész 8 frt; Krascsenics Imre, káptalani főerdész 8 frt; Báró Mednyánszky Dénes, földbirtokos 8 frt; Lönhardt Frigyes, m. k. erdészeti fogalmazó 8 frt; Gróf Batthyány Elemér földbirtokos 10 frt; Gróf Festetich György földbirtokos 25 frt; Lónyai Gábor, földbirtokos 10 frt; Báró Simonyi Lajos, földbirtokos 10 frt.

Szerkesztői üzenet.

A február hó 1-től kezdve hozzánk küldött kéziratokra helyszüke miatt csak jövő füzetünkben felelhetünk.

Hirdetmény-melléklet az „Erdészeti Lapok” 1877. évi III. füzetéhez.

 Az „Erdészeti Lapok” mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Az első negyven (40) sorért soronként negyven (40) krajczár, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig, soronként harmincz (30) krajczár, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyenként husz (20) krajczár számíttatik.

Táblázatok nyomdai szabály szerint kétszeres árral számíttatnak.

Hirdetmény

fenyő épületi- és műszerfa kihasználása iránt.

787. sz. A nagytekintetű temesvár-karánsebesi m. kir. jószágigazgatóságnak f. évi február 28-án 1393. sz. rendelete folytán ezennel közhirrre tétetik, miszerint alulirt erdőhivatal kerületéhez tartozó möruli pagony „Pecsenyaga” nevű üzemosztályának, az árverési feltételekhez csatolt üzemterv s térképi vázlatban I. 9., 70. III. 2., 3., 7., 8. IV. 1., 7. V. 3., 4., 7., 8. számokkal jelzett, összesen 1412³/₈ holdnyi kiterjedésű osztagaiban találtató, s holdanként átlag 141 tömköbméterre becsült jegenye és luczfenyő szál- és műszerfa, folyó évi április 5-én a délelőtti órákban alulirt erdőhivatal irodájában tartandó — írásbeli ajánlatokkal kapcsolatos — nyilvános árverés útján, felsőbb jóváhagyás fentartása mellett fog áruba bocsáttatni, és pedig tövön az erdőben tiz évi kihasználási időtartamra, azaz, 1877. november 1-től 1888. márczius 31-ig.

Az írásbeli ajánlatok, melyekhez bánatpénzül készpénzben vagy szelvényekkel ellátott árfolyam szerinti értékükben számítandó magyar állampapirokban 4000, azaz négyezer forint lesz csatolandó, ezen czim alatt: „ajánlatok a karánsebes-möruli erdő kihasználási üzletre” lepecsételve, és vevény mellett legkésőbb 1877. évi április 5-ke déli 12 óráig közvetlenül alulirt erdőhivatalnál, vagy azt megelőző nap délig a temesvári m. kir. jószágigazgatóságnál benyújthatók.

A megajánlandó ár lehet az egész szerződési időre nézve átlagos fix, vagy pedig évről-évre emelkedő. Az ajánlatban tehát határozottan kiteendő, hogy vevő a köbméterenkint 1 frt 33 krral megállapított egységi áron felül hány százalékkal ajánl többet, és valjon az ajánlott árt az egész szerződési időre nézve mint állandót kívánja-e tekinteni, vagy csak mint az első évre szóló minimalis árt, s hogy utóbbi esetben a következő évekre a minimalis áron felül évenként hány százalékkal ajánl többet.

Minden ajánlatban ajánlattevőnek határozottan ki kell nyilatkoztatnia azt, hogy magát, illetőleg magukat az árverési feltételeknek kifogás nélkül alávetik, s azok, valamint a szerződési feltételek aláírására magát, illetőleg magukat már előre kötelezik, és hogy ajánlata, illetőleg ajánlataik visszavonhatlanul kötelezők; meg nem engedtetvén a feltételek legcsekélyebb megváltoztatását is követelni.

Oly ajánlatok, melyekben az előbb említett feltételek valamelyike hiányzanék, tekintetbe vétetni nem fognak.

Utóajánlatok el nem fogadtatnak. Olyanok, kik kincstári haszonvételekért hátralékban vannak, vagy a kik a kincstárral perlekednek, az árveréshez nem bocsáttatnak.

Az üzletnek elnyerése esetében köteles leendő vevő a möruli egykeretű kincst. vizifürészt tartozékaival együtt a szerződés tartamára bérbe venni; ugy szinte Csirescha község határában fekvő kincstári területen egy két keretű fűrészt, gereblyét, valamint „Pecsenyaga“ völgyében egy uszagátat építeni.

Az ezen üzletre vonatkozó közelebbi árverési és szerződési feltételek alulírt erdőhivatalnál a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők. — Karánsebesen, 1877. Márczius 3-án.

M. kir. erdőhivatal.

Kerestetik.

173. szám. Az 1868. évben megjelent magyar-német és német-magyar erdészeti műszótár három példánya megvételre keresetetik. Az eladási árt megjelölő ajánlatok lehető mielőbb az „Erdészeti Lapok“ kiadóhivatalához, Budapest, Lipótváros, 9. szám, II. emelet intézendők.